

JOCS FLORALS
DE BARCELONA
2022

JOCS FLORALS DE BARCELONA 2022

Saló de Cent, 16 de maig

JOCS FLORALS DE BARCELONA 2022

© de l'edició, Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura
© dels textos: els autors

Disseny gràfic: La Japonesa
Correcció de textos: Linguaserve I.S. S.A.
Impressió: Uan-tu-tri

Consell d'Edicions i Publicacions de l'Ajuntament de Barcelona:

Jordi Martí Grau, Marc Andreu Acebal, Águeda Bañón Pérez, Xavier Boneta Lorente, Marta Clari Padrós,
Núria Costa Galobart, Sonia Frias Rollon, Pau González Val, Laura Pérez Castaño, Jordi Rabassa Massons,
Joan Ramon Riera Alemany, Pilar Roca Viola, Edgar Rovira Sebastià i Anna Giralte Brunet.

barcelona.cat/jocsflorals
barcelona.cat/barcelonallibres

Dipòsit legal: DL B 8833-2022

**Ajuntament
de Barcelona**

BASES

PREMI DE POESIA JOCS FLORALS DE BARCELONA 2022

L'Ajuntament de Barcelona convida els ciutadans i les ciutadanes a concórrer al Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022.

PREMI

S'atorga un únic premi al millor recull de poemes en llengua catalana de tema lliure.

Aquest premi està dotat amb 9.000 euros, import sobre el qual s'ha de practicar la retenció establerta per la normativa tributària vigent, i l'obra es publicarà posteriorment a la col·lecció albatre de LaBreu Edicions, que signarà un contracte amb l'autor o autora, i recollirà l'abast dels drets de propietat intel·lectual que se'n derivin.

BASES

Base primera. Els treballs que optin al premi han de ser originals, inèdits, de poetes vius, d'una extensió similar a la d'un llibre convencional de poesia i d'un mateix autor o autora.

Només es pot presentar un poemari per autor o autora.

A la portada dels treballs hi ha de constar el títol de l'obra i, a l'interior, el nom i els cognoms de l'autor i les seves dades de contacte.

Si algun dels poemes del recull han estat publicats, l'autor o autora ha d'indicar quins són i on s'han publicat. En cap cas, però, el nombre de versos que hagin estat publicats no pot superar el deu per cent de la totalitat de versos de l'obra.

Base segona. La presentació d'un treball implica la presumpció de la seva autoria. És responsabilitat de qui hagi presentat el poemari tota reclamació que pugui sorgir amb relació a l'autoria.

A aquests efectes, l'Institut de Cultura es pot dirigir contra aquesta persona en cas que, com a conseqüència del que preveuen aquestes bases, resulti reclamada l'autoria de l'obra.

L'Institut de Cultura de Barcelona pot repercutir en qui hagi presentat aquesta obra totes les quantitats que s'hagi vist obligat a satisfer amb motiu de reclamacions d'autoria. A més, també es reserva el dret de reclamar els danys i perjudicis que s'hagin ocasionat a l'Institut per aquest fet.

Base tercera. S'han d'enviar sis exemplars dels treballs a l'Oficina Ciutadana de la Cultura del Palau de la Virreina (La Rambla, 99, 08002 Barcelona) o lliurar-los directament al mateix lloc, de dilluns a diumenge, de 10.00 a 20.30 h.

El període d'admissió d'originals acaba el divendres 11 de febrer de 2022, a les 20.30h.

Base quarta. L'acte de lliurament del premi tindrà lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona durant el mes de maig de 2022, en el marc de Barcelona Poesia.

Base cinquena. No es retornaran els treballs presentats. L'Institut de Cultura de Barcelona es compromet a custodiar-los i destruir-los posteriorment.

La participació al concurs implica acceptar íntegrament aquestes bases.

MANTENIDORS

Els mantenidors actuen amb la màxima llibertat i discrecionalitat per emetre el veredict. El premi s'atorga per majoria de vots dels mantenidors o pot ser declarat no adjudicat, a criteri del jurat. En cas d'empat, el president dels mantenidors té vot de qualitat. Els mantenidors tenen la facultat d'interpretar les bases i determinar-ne el funcionament. El veredict és inapel·lable.

En aquesta edició, actuen com a mantenidors les persones següents:

President	Antoni Clapés Flaqué
Vocals	Ester Andorrà Culubret Maria Callís Cabrera Xènia Dyakonova Begonya Mezquita Ramírez

Les funcions de secretari o secretària les exerceix el mantenidor o mantenedora més jove.

OBRES PRESENTADES

NÚMERO	TÍTOL
1	EL LLOC DE LES COSES
2	VÒRTEX(T)
3	Missa pro Carnavale Mortis VIII. Agnus Dei
4	MEDITERRÀNIES
5	CAMUFLATGE DEL DIA
6	A ulls clucs
7	Com els grills en la nit
8	El meu callat cor
9	Les ombres blaves de l'hivern
10	La pell convexa
11	Llum a Terra Santa
12	Bestiari
13	Nit oberta, tancat dia
14	L'Arcà dotzè
15	EGO
16	LA VEU I LA VIDA
17	Els fills revoltats
18	VERSOS DAVANT EL MAR
19	Enyors efímers
20	Boirina, Boira, Boirassa
21	Detalls, Detalls
22	DE S'IGUAL
23	Les Ocultacions
24	Un feix de llum esquerra l'armadura. Versus en temps de pandèmia

NÚMERO	TÍTOL
25	Paraules i silencis
26	LA FAM TENDRA
27	UN VIDRE ENMIG DEL RIU
28	Un joc de la vida
29	Udol i llop
30	Els records tenen esperança i mai moren
31	Pinzellades i Vivències
32	Aversions
33	Barcelona entre places
34	El sentit propi de la metàfora
35	Adam
36	EL SILENCI DE LES PARAULES
37	Insatisfacció de la carn
38	BANDA A BANDA DEL PONT
39	RIU AVALL
40	PUJANT LES ESCALES
41	Lluna Negra
42	Viatge viatger
43	MEMBRANES
44	EL CEL DINS UN POU
45	BAETULO I D'ALTRES HISTÒRIES
46	Inflorescència
47	De la vida estant
48	L'ombra de les hores
49	Escrivint per a entendre
50	Hores descomptades
51	Si dic que l'aigua és font de vida...
52	POEMARI DIFÚS
53	Segons manera

NÚMERO	TÍTOL
54	Hematoma
55	La plenitud d'aprendre
56	Estat de mort
57	Tendresa
58	Dir i no dir
59	L'interior del cactus
60	Soc qui soc, amb el que tinc, i encara em sobro
61	Desconèixer
62	Anhels i vivències
63	Altres plagues
64	Dibuixa'm un genoll
65	Cossos
66	Les cambres del vent
67	Quadern de Deià
68	Final de trajecte
69	Convertir-se en poema
70	Els gestos invisibles
71	Heroica
72	Nus com en les curses de Nemea
73	8,3 MINUTS
74	A través
75	BASKERVILLE
76	Llibre de tres
77	Camaleó
78	Jo, el meu melic i altres racons
79	Somnis amb serps
80	El cor de l'espiral en mi menor
81	Rellamp de l'aigua
82	Escanyada

NÚMERO	TÍTOL
83	Amb tinta invisible (Quaderns de cal·ligrafia)
84	OLI SOBRE TELA
85	DAMNACIONS
86	VESTIDA DE BLANC I AMB LES MITGES TACADES
87	COSES A DIR
88	L'ARREL DEL BOSC

ACTA DELS MANTENIDORS PREMI DE POESIA JOCS FLORALS DE BARCELONA 2022

Reunits els mantenidors del Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022:

El Sr. Antoni Clapés Flaqué, president, la Sra. Maria Callís Cabrera, la Sra. Begonya Mezquita Ramírez, la Sra. Ester Andorrà Culubret, vocals, i actuant com a vocal i secretària la Sra. Xènia Dyakonova.

Dicten el veredictes següent:

Llegits i considerats els vuitanta vuit llibres de poemes presentats, els mantenidors decideixen, per majoria, atorgar el Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022 al llibre de poemes *A través* de Glòria Coll Domingo.

Antoni Clapés Flaqué

Maria Callís Cabrera

Begonya Mezquita Ramírez

Ester Andorrà Culubret

Xènia Dyakonova

Barcelona, 31 de març de 2022

VALORACIÓ DEL PRESIDENT DELS MANTENIDORS

Els Jocs Florals del 2022 —que feliçment podem celebrar amb una normalitat gairebé absoluta— han continuat sent, com en cada convocatòria, aquell punt de confluència entre poètiques diverses —pur reflex de la diversitat de la societat que els genera— i que tant ens ajuda per comprendre on som, i per què, i com la poesia ens il·lumina per veure una mica més clar cap on anem.

Els originals que han optat al premi han continuat provenint de les distintes terres on la llengua catalana, en la seva diversitat d'accents, és l'eix vertebrador de la vida col·lectiva. És a dir, d'arreu dels Països Catalans.

La collita d'enguany dels Jocs Florals podem qualificar-la de bona, per l'àmplia i variada quantitat i qualitat dels llibres de poemes presentats, que mostren la vitalitat d'aquesta "germana petita i enfadosa" de la literatura que és la poesia, que cada vegada veiem amb claredat que ens és més que necessària per obrir la capsa de les preguntes.

Per no caure en un triomfalisme fora de lloc, però, cal que reflexionem col·lectivament sobre alguns aspectes que ens han cridat l'atenció. En primer lloc, que el nombre d'originals ha baixat un 18% amb relació a l'any passat (dels 109 del 2021, als 88 del 2022), i que la participació de les dones també ho ha fet (d'un 40% el 2021 a un 25% el 2022). També ens ha sorprès que la participació de poetes experimentats i veterans en la publicació de llibres de poemes hagi estat molt baixa. I, finalment, ha desconcertat bastant que els epígrafs que ornem, generalment amb gran profusió, els originals, molt majoritàriament pertanyen a poetes estrangers; la qual cosa fa pensar que es prefereix la citació d'un poeta extern en comptes d'un de la tradició catalana. Cadascú pot interpretar aquestes dades com li sembli, però, en qualsevol cas, han de fer-nos reflexionar, i molt.

En conjunt, però, podem afirmar que la qualitat dels llibres presentats és bastant alta: poemes ben escrits, sovint amb discursos lineals, amb predomini de la poesia experiencial i de les poètiques del cos.

Si bé a l'hora de triar hi va haver uns quants títols destacats, finalment van resultar tres, les obres finalistes, i el jurat, per majoria, va decantar-se per *A través*, de Glòria Coll Domingo.

GLÒRIA COLL DOMINGO (Riudoms, 1988). És poeta, violoncel·lista i professora d'aquest instrument al seu poble natal. Ha guanyat diversos premis de poesia, entre els quals l'Amadeu Oller, el Martí Pol i el Gabriel Ferrater de la UAB. Cal dir que el seu interès per la poesia va començar essent molt jove, quan per atzar es va sentir cridada per la veu de Gabriel Ferrater i *Les dones i els dies*. Des d'aleshores, Ferrater és un poeta que l'acompanyarà sempre i que és ben present al llibre *A través*, que avui celebrem. Més tard vindria l'interès per Joan Vinyoli, Anne Sexton, Gloria Gervitz i Czesław Miłosz, que considera que ha estat un dels poetes que l'han influït més i li ha servit de guia per aprendre a escriure formes noves i a experimentar amb escriptures més llargues.

El llibre guanyador, *A través*, està format per tres parts, que podríem llegir com tres llibres per separat. En la primera part, Glòria Coll reflexiona sobre la memòria (“memòria: bastó corcat / sobre el qual no goso vinclar-me”) i el passat, amb un notable descrèdit sobre algunes de les figures familiars; també hi ha la infantesa i la vida senzilla al poble. Els poemes són molt descriptius, però com en tot el llibre, la poeta juga amb un ús eficaç del joc d'oposats i amb repeticions i al·literacions. Amb un ús intel·ligent d'aquestes figures retòriques, la lectura dels poemes resulta planera, suau. A la segona part, Coll explora noves mirades sobre l'erotisme i la relació afectiva i sexual entre home i dona; aquí la poeta es mostra molt oberta a nous models de relacions interpersonals i utilitza la ironia i lleus tocs d'humor. Finalment, la tercera part constitueix un quadern de somnis molt ben travat i molt ben articulats, amb un ampli espectre d'imatges oníriques d'una alta qualitat literària i psicoanalítica.

En definitiva, una excel·lent convocatòria dels Jocs, aquesta del 2022, que ens deixa algunes reflexions sobre el present i el futur de la nostra poesia; i un premi a l'altura dels seus predecessors. I un prec: no deixem de llegir poesia; ens ajudarà a entreveure la fràgil, poderosa i intangible bellesa del món, és a dir, tot allò que és fugaç, efímer i inefable.

Antoni Clapés
President dels mantenidors

GLOSSA

Gonzalo Hermo

Tinc la sort de comptar Glòria Coll Domingo entre el meu cercle d'amics més íntims, i és per això que no m'és fàcil parlar de la poeta sense parlar de la persona. Tot i així, puc afirmar que sento la mateixa devoció per una que per l'altra.

L'amistat que ens uneix m'ha permès ser testimoni d'una etapa de creixement literari que treu les amarres amb la publicació del seu llibre anterior, *Retorn* (Godall Edicions, 2017), i troba port amb aquest *A través* que ara celebrem com el premi Jocs Florals de Barcelona 2022. Un període en què l'he vist obrir perspectives, repensar lliçons apreses, fer-se moltes preguntes tot i saber que algunes no tenen resposta i, sobretot, llegir. Llegir amb la mirada atenta de qui és conscient que una bona poeta és sempre una millor lectora. En el terreny de l'escriptura, aquesta experiència d'immersió literària i vital l'ha conduït cap a un procés de maduració de determinades obsessions i alguns punts de fuga que rematen en un conjunt lúcid i elegant, que flueix com un riu.

Qui coneix la poesia de Glòria Coll Domingo sap de la carnalitat de la seva escriptura. Des dels seus primers poemes, la mirada sobre el cos —el propi i l'aliè— l'ha sabut vehicular a través d'un discurs que rebutja qualsevol mena de distància: la paraula es torna física i hom la pot imaginar pronunciada com es pronunciaria aquell primer verb fet carn de què parlava l'autor del *Gènesi*. No és la mirada del *voyeur* —d'altra banda, tan masculina. Tampoc és la mirada de l'onanista, incapaç d'alçar els ulls de la panxa i contemplar el món. És un fregar-se amb el llenguatge per pensar el cos des del seu propi codi, el del desig. Crec que no és casualitat que una de les cites que obre *A través* sigui de Luce Irigaray, la gran teòrica d'aquella branca del feminisme que millor ha sabut oferir la possibilitat d'una escriptura des del cos de la dona. No voldria deixar de dir, en aquest sentit, que el llibre no evita assenyalar culpables quan hi són i tenen nom, mans i rostre: "Que jegin a terra els violadors i assassins. / Que s'avergonyeixin els pares que confabulen amb ells".

No obstant això, i sense renunciar a la sensualitat de la paraula que és marca de la casa, els poemes d'*A través* ofereixen una visió del desig que excedeix la terrenalitat del cos i l'assumeixen en la seva dimensió espectral. Žižek, el filòsof que ha fet digerible la psicoanàlisi lacaniana, ens posa un exemple de fort poder suggestiu: algú que, durant l'acte sexual, surt del

camp de la fabulació i es descobreix a si mateix executant una activitat física mecànica, deslligada del seu contingut fantasmagòric. La poeta sap que el desig és carn, però també la fantasia que l'envolta. En aquesta línia, ens mou a formular-nos algunes qüestions importants: què desitgem i per què o com s'allarga la nostra pròpia ombra en els cossos que estimem.

Hi ha algunes novetats en *A través* que no decebran el lector habitual de poesia de Glòria Coll Domingo, però que fan créixer el seu discurs poètic per camins que no havia transitat fins ara. M'interessa especialment la visió de la memòria que s'ofereix en poemes com els que formen el díptic "Mecanismes d'oblit" I i II. És ben conegut que la nostra llavor grecollatina ha privilegiat la memòria com un do dels déus. Les muses són filles de Mnemòsine, és a dir, de la memòria, i l'han preservat de tal manera en el camp de la creació que un filòsof tan poc submís amb la tradició com Jacques Derrida no dubta a afirmar: "Res no estimo més que recordar i que la memòria mateixa". Contra aquesta línia de pensament, *A través* sembla que s'apropa a una sensibilitat oriental quan aborda la capacitat per recordar com a condemna i ens adverteix que l'oblit pot ser fruit d'alliberament. L'escriptor galleg Antón Lopo ho deia millor de com jo ho diria: "Cómpre esquecer para deixar espazo ás cousas verdadeiramente importantes" (cal oblidar per deixar espai a les coses realment importants).

Tot barrejant memòria i desig, com volia Eliot a *La terra erma*, *A través* es troba amb les dues figures fundacionals de l'estructura personal de qualsevol que es vulgui dir *occidental*, és a dir, la mare i el pare. Són poemes durs i precisos els que aborden la llar, d'una consciència tan clara que fa mal. Aquesta és una de les virtuts del llibre: la disposició de fer brollar la veritat des de l'arrel més fonda. I, tot i així, mai no cau en el to queixós o afectat. Al contrari, la poeta no dubta a fer servir un sentit de l'humor implacable quan sap que el poema així li ho demana. Destaco un moment: quan a «Passions tristes», un dels textos que més valoro d'*A través*, el subjecte del poema es permet una mena d'apart dramàtic per reclamar la bona voluntat del lector envers el caràcter presumiblement explícit d'allò que està enunciant. He de confessar que he rigut amb determinats passatges. És curiós. Perquè han estat rialles que s'han esfumat de sobte per deixar pas a un estat de reflexió profundament immersiu. *A través* és un llibre seriós, fins i tot quan juga a fer-nos riure.

El lector d'aquests poemes trobarà també reflexions rigoroses sobre l'essència i el sentit de la poesia, un dietari de somnis reveladors o l'oportunitat d'explorar la idea d'una vergonya sense culpa. *A través* és un llibre gran perquè no s'acaba mai. Llegiu-lo. Ell mateix us tornarà a reclamar.

Barcelona, primavera del 2022

**PREMI DE POESIA
JOCES FLORALS DE BARCELONA 2022**

A TRAVÉS

Glòria Coll Domingo

ARQUEOLOGIES

Agafó el munt de somnis
com ossets petits,
tan fràgils.

D'un ocell, potser,
o d'una criatura morta al part.

Els ossets, com una llet quallada,
tenen la textura de la pedra tosca,
perquè els ha erosionats algun vent
imperceptible, mut.

Hi ha la muntanyeta feta davant meu,
i sec a la gatzoneta per observar-los.

No els posaré en una urna:
són els meus ossos.

¿Necessitar-los tant
és el que me'ls ha deixat sense carn ni pell,
al descobert?
¿És que potser els he asfixiat jo,
de tant necessitar-los?

Però no:
tot aquest munt d'ossos
no em fan pensar
en un cos ni en un esquelet,
tampoc en la mort.

Fixa't bé en el que faig,
aquí asseguda, mirant la terra:
desenterro, escorcollo
aquest sòl heretat.

¿És que potser les vostres vides,
les fatigues infinites,
els anhels estroncats,
han aflorat de la terra
per convertir-se en els meus somnis?

Totes les mans que m'han precedit
han cavat, llaurat, sembrat la terra,
han viscut i han mort en la terra
com si ells mateixos fossin els arbres
que han fet créixer i granar.

I aquí em trobo,
sola davant els vostres ossos,
sabent només que els he posats
a la llum i que no penso pas
tancar-los de nou enlloc.
A sol i serena, al ras,
us vetllaré.

Treballaré la terra,
treballaré la terra.

GUARIR EL PA

Guarir el pa. Entaular el vi.
René Char

Apropiar-me d'aquesta claredat,
d'aquest dolor:
que ningú no rebregui papers de colors
sobre el xiulet agut de la memòria:
si no vam saber guarir el pa, si el vam pastar
amb la farina blanca de la mort:
mirar-me les mans d'avui
i no falsejar-ne les relles.

ASSIMILACIÓ

Bramula la maquinària que engega el dia
i sona llunyana, perquè a prop sols hi tens el son
i allò que ell governa. Des que cap altre no ho fa
si no tu, dona que em sustentés, ha agafat la nit
una negror més negra i el dia una claredat més blava.
I com si fos viva la filla que encara no he tingut,
com si jo mateixa em fos la nena que potser no he de tindre,
em descobreixo sovint en la Impostora:
ahora qui albira la paret alta i qui l'amaga,
el sol rogent i l'astre que l'eclipsa.

És estrangera la que s'avança a barrar-me el pas,
estrangera la que prova en va d'encalçar-la:
malda el meu jo per assimilar-se al brunzit terrestre
i confondre's en la tènue, de totes la menys amarga,
concavitat del món. Amb paraules miro de recrear-la:
per perdre-m'hi, aigua amb l'aigua del món.

LÍRICA ALÍRICA

Podríem continuar reproduint lirismes coixos
fins l'extenuació. Però que es vegi, la cicatriu:
assajos de veu brillant per a una funció no
representable —escenari de tramoia visible,

cap cortina justificarà la nostra innocència
amb el seu vellut. Traços de guix blanc sobre la goma
negra delimiten espais —traç revers d'aquest traç.
Murs de cartró pedra —paraula certa que menteix.

No hi ha audiència, no hi ha teatre en el teatre: som
actors-espectadors de l'estimadíssima farsa
de repetir vells patrons per no aturar l'engranatge.

Continuarem reproduint sempre lirismes coixos,
engendrarem lírica per dir-nos eternament:
¿per què, si no, aquesta veu capaç dels més bells falsets?

EXTINCIONS

Buscàvem sempre una altra cosa:
una esclatxa sense horitzó,
la consistència en els fluids,
trobar-li un altre pols al cor.
Els plaers no eren per a nosaltres,
criatures nascudes per a l'eufòria.

Ens miràvem els qui jugaven a papes i a mames
amb un somriure estàtic, sense ironia ni nostàlgia:
el mateix que devien fer ells en veure'ns a nosaltres,
si és que mai ens veien, tan llunyans.

Des de la nostra terrassa, observant-los,
exhaurint-nos, no esperàvem la nit:
la nit arribava i la incendiàvem fins l'alba.
No era la nit que celebràvem.
Eren extincions.

INTENT DE CÀNTIC

Intenta celebrar el món mutilat
A. Zagakewski (trad. X. Farre)

Home i dona mutilats del meu temps,
brindem l'amor dels vells poetes.
Hem disseccionat mot a mot el vers
per arribar al fons: excavant,
excavant, i ja no ens queda terra.

Brindem, ballem! Busquem en l'altre
els membres que ens manquen,
recreem el simulacre d'amor que ens salva!
Brindem l'amor dels vells poetes,
home i dona mutilats del meu temps.

A TRAVÉS TEU

No t'he estimat: era un simulacre
d'amor per estimar, en tu, tots els altres.

A través teu he après a fer la carícia fina,
el bes rodó, a llepar l'engruna
àcida i blanca, a riure-me'n,
a riure'm del deliri que pessigolleja el coll
i fa la nit llarga més llarga:
m'he rigut de les nostres petitíssimes morts.

No t'he estimat, i no estimant-te
vaig estimant-te encara.

FERRATERIANA

Una altra tardor i es tanca un cercle:
una ciutat retrobada, uns homes que he estimat.
Posats l'un al costat de l'altre
sobre l'aspre de la memòria
no sembla evident la lògica
que els enllaça. Sols la fi:
aquest cor seduït
que no aixeca protesta,
perquè sap el joc perdut
abans d'emprendre'l.
Sempre nou i sempre hostil,
metrònom irresistible:
homes, ciutat.
S'ha omplert l'any de records
que van ja dissolent-se,
dolorosament. A cada cercle tancat,
s'esgrunen uns grans de la magrana:
la llavor es perd; el buit roman.

REFERÈNCIA HISTÒRICA

SOBRE GABRIEL FERRATER

Marina Porrás

Gabriel Ferrater va néixer a Reus el 20 de maig de 1922. Va créixer en una família benestant amb aspiracions culturals, polititzada i preocupada pels afers públics de la seva ciutat. Gràcies a l'empresa familiar d'exportació de vins, va passar la infantesa en un ambient de luxe burgès, en una casa amb servei domèstic, institutriu i una de les millors biblioteques de Reus. Va tenir una relació estreta i de ressons *proustians* amb la mare, i una relació d'afinitat i desengany amb el pare. A la germana petita, l'Amàlia, la tractava amb una tendresa protectora de germà gran. Amb el mitjà, Joan Ferraté, va tenir una relació turbulenta que, al cap dels anys, es va convertir en fraternitat intel·lectual. El paradís dels nens Ferrater va ser el Mas Picarany, una casa d'estiueig i refugi a l'Almóster, on van passar temporades llargues.

La placidesa reusenca es va interrompre el 1936. A Ferrater la Guerra Civil li va canviar la vida, però no en va ser conscient fins més tard. Va explicar-ho a *In memoriam*, un poema que lliga l'experiència d'un noi amb el destí d'un país. El poema descriu el caos i l'arbitrarietat d'aquell temps i el buit moral que va deixar. El 1938, pels lligams polítics del pare, la família es va exiliar a Bordeus. El Gabriel tenia 16 anys, i els tres cursos que va passar a França li van canviar la vida i la manera d'estar-se al món: va descobrir un lloc on la gent es prenia seriosament a si mateixa, la seva cultura i el seu país. França li va descobrir una alternativa a l'educació catalana, el va fer encara més autodidacta i li va refermar el costum de llegir literatura estrangera.

Després de fer un servei militar de 25 mesos, Ferrater va tornar a Reus l'any 1945. Va trobar la seva ciutat arrasada, i va veure com l'estretor de l'ambient, els problemes econòmics i la repressió política feien que la seva família se sentís cada vegada més atrapada. El seu pare es va suïcidar el 1951. La mare i els fills no van trigar a marxar de Reus, i no hi van tornar a viure més. Ferrater es va mudar a Barcelona, on ja vivia el seu germà. El Gabriel havia començat la carrera de Ciències Exactes, que va fer sense gaire mètode durant tres anys. La seva formació acadèmica va ser molt poc convencional: no va anar a escola fins als 10 anys, no va acabar el batxillerat fins als 24, i no va tenir un títol universitari fins als 46, en què es va llicenciar en Filologia Romànica perquè el poguessin contractar com a professor a la universitat.

Els anys de postguerra, "aquells pollosos anys quarantes" del *Poema inacabat*, havien deixat un desert a Barcelona, i Ferrater es va trobar enmig d'un procés de substitució cultural. L'imaginari que s'havia construït durant trenta anys li va servir per contenir la tristesa de l'entorn: Ferrater va aprendre a llegir

amb la prosa de Josep Pla dels anys vint, quan era adolescent se sabia de memòria la poesia de Carles Riba, i Josep Carner i J. V. Foix li van canviar la manera de llegir. Feia molts anys que estudiava literatura europea i americana amb el propòsit, com demostraria a les seves classes, de situar la literatura catalana en un marc universal, de fer discutir els seus poetes amb els millors poetes del món.

Ferrater va començar la seva carrera escrivint sobre pintura. La preocupació per l'art plàstic no era cap febrada: s'hi va dedicar intensament durant anys, tal com recullen els textos de *Sobre pintura*. Com també faria en literatura —bona part dels seus escrits sobre el tema són a *Sobre literatura*—, en art plàstic va crear el seu cànon i el va defensar contra les hegemonies i les modes del seu temps. Sense el pare i sense el suport econòmic de la família, havia de trobar una manera de guanyar-se la vida. Va ser aleshores que va començar a traduir, que és la feina que el mantindria, encara que de manera precària, els anys següents. Traduïa sobretot al castellà i sobretot de l'anglès (Hemingway, Mary McCarthy, Malamud, Baldwin, Beckett, Gombrowicz), però també de l'alemany (Elsner, Bierwisch), el suec (Söderberg) i el polonès (Gombrowicz); i també va fer traduccions importants en català (*El procés*, de Kafka, i llibres de Chomsky i de Bloomfield).

També es va dedicar al món de l'edició, sobretot des de Seix Barral. Hi va fer de lector, de membre del comitè editorial i durant dos anys va ser-ne el director literari. Tot i que Joan Ferraté diu que va estar molts anys a l'empresa sense treure'n res, va acabar coneixent molt bé el sector. El volum *Notícia de llibres* recull els seus informes de lectura i ensenya la manera com treballava: enllaçava els autors contemporanis amb la seva tradició, reconeixia el valor dels textos i la recepció que tindrien en cada país, i preveia l'èxit o el fracàs comercial de l'operació. Ferrater era bo fent la seva feina però no tenia ganes ni habilitat per treure'n partit: no li agradava gestionar, no li agradava haver de fer-se l'important ni posar-se al servei de ningú.

A principis dels seixanta, enmig d'una relació amorosa intensa amb Helena Valentí, va viure i treballar mig any en una editorial alemanya a Hamburg, després d'haver estat uns mesos a París i a Londres. Quan va tornar a Catalunya es va casar amb Jill Jarell, amb qui va viure fins el 1967, primer a Montgat i des del 1965 a Sant Cugat del Vallès, on va passar els últims anys. A finals d'aquella dècada es va dedicar a fer classes a la universitat. Abans de llicenciar-se ja havia impartit, a la Universitat de Barcelona, un seguit de conferències que es recullen al *Curs de literatura catalana contemporània*,

però va ser a partir de la fundació de l'Autònoma que va fer-ho regularment, com a professor de crítica literària i de lingüística general.

La lingüística va ser l'última obsessió, i va començar llegint la gramàtica d'Antoni Maria Badia: Ferrater va decidir que n'havia de fer una de nova. Va estudiar l'obra dels grans lingüistes i es va posar a estudiar idiomes. El 1969 va començar una sèrie d'articles sobre lingüística a *Serra d'Or*, que es recullen a *Sobre el llenguatge*. De la mateixa manera que va fer en pintura i en literatura, estudiava la matèria per barallar-s'hi, per discutir-la amb els seus contemporanis. En un article d'homenatge a Pompeu Fabra explica com l'admiració sense crítica no serveix de res: "La generositat amb els homes, tant amb els morts com amb els vius, consisteix a tractar-hi, a guanyar-ne l'experiència, i tota experiència és feta de mobilitat i clarobscur".

Ferrater es va dedicar amb exigència a totes les matèries que va estudiar, però va ser a finals dels cinquanta que va començar l'obra que canviaria el rumb de la poesia catalana del segle XX. El 1960 va publicar *Da nuces pueris*; el 1962, *Menja't una cama*, i el 1966, *Teoria dels cossos*. Dos anys després, el 1968, va recollir els tres llibres en un de sol, que és el que avui coneixem com la seva obra poètica completa: *Les dones i els dies*. Ferrater va publicar el seu primer llibre amb gairebé 40 anys, sense les inseguretats dels escriptors que comencen joves. Joan Fuster va dir que gràcies a aquesta aparició tardana es va mostrar com un home fet i madur, com a poeta i com a personatge. No el van veure créixer i, per tant, no el van poder manipular ni construir: se'l van trobar com un cop de puny.

Ferrater havia dit a alguns dels seus amics que volia suïcidar-se abans dels 50 anys. Ho va fer el 27 d'abril de 1972, vint-i-tres dies abans de fer-los. Sis dies abans havia començat a escriure la seva gramàtica catalana: l'esborrany que se'n conserva és, com la majoria de les 2.000 pàgines que va escriure, d'una claredat impecable.

BALANÇ POÈTIC 2021

D'AQUELLES NOCES, AQUESTS CONFITS

Gemma Medina

Captatio benevolentiae, o sia, de quan l'autora del balanç s'excusa

Un dia, poc després que la Maria Callís i en Josep Pedrals em proposessin de fer el balanç poètic del 2021, vaig anar a la Virreina a buscar els balanços dels anys anteriors per poder-me'ls estudiar una mica. Llavors encara no sabia que, després de llegir-me'ls, voldria fer dos monuments: un monument als lectors de poesia —malaurats unicorns que ningú no té en compte—, i encara un altre de ben gros a aquells escollits, pobres virtuosos sense màcula, que van aconseguir superar una prova àrdua i feixuga, més despietada que les dotze proves d'Astèrix: la de llegir-se tots els llibres de poemes publicats durant un any i ser capaç posteriorment de dir-ne alguna cosa que valgués mínimament la pena, a banda de fer un repàs general al panorama poètic. Però tot això ho vaig pensar després, mesos més tard. El que us volia explicar ara és que aquell dia, mentre tornava cap a casa, vaig viure “La paràbola del cantant”.

Anava carregada amb els balanços a la motxilla quan, en entrar al vagó del metro, em vaig fixar en una dona. Era gran, però no em va cridar l'atenció per l'edat, sinó perquè tenia certa classe: sabates de taló, faldilla de rombes fins a mitja cama i jersei de coll alt. Duia feta una mena de permanent i, al damunt, uns auriculars d'aquests grossos que ara duu la jovenalla i els hípters¹ per intentar evadir-se del món i la cridòria general. Se la veia tranquil·la, gairebé feia un mig somriure, es notava que s'ho passava bé, com en aquells moments en què t'imagines des de fora i t'agrades una mica. Movia el cap a batzegades com si anés a ritme i seguia el compàs amb el dit índex que, tímid, s'anava movent amunt i avall quan, de cop, es van obrir les portes del vagó i va entrar un home de mitjana edat amb un altaveu a un carretó, un micròfon a la mà i moltes ganes de cridar l'atenció. L'home, com ja deveu haver suposat, va pitjar el *play* amb un gest àgil i va començar a cantar una mena de ranxeres força distretes. Cantar? Bé, si per un moment ens poséssim dins el caparró de la senyora dels auriculars,

¹ Encara se'n diu així? Si ja ha passat de moda el terme, sup, disculpeu-me l'errada.

podríem dir que va començar a esgüellar, a grunyar, a gardenyar com un porquet que duguessin a empentes cap al *matadero*. La dona va mirar fixament el cantant com si el provés d'aniquilar amb algun raig poderós que li brollés dels ulls però no se'n va sortir, i va canviar d'estratègia: va apujar el volum del mòbil, va prémer amb força els auriculars contra les orelles amb les dues mans durant una estona, fins que va desistir. No podia escoltar la seva música pels auriculars si alhora sentia la música de fons del cantant dels bafles ultrapotents, era un sacrilegi. Així que va apagar la música, va treure's els auriculars i es va posar les mans a les orelles, primer vigilant de no despentinat-se gaire, després amb ràbia, amb força, enfadada perquè veia que havia perdut la batalla, que la sensació agradable que vivia feia deu minuts s'havia esfumat i convertit en un malson terrible que hauria d'aguantar, volgués o no volgués, fins que arribés la seva parada.

Vaig pensar en tots els poetes que no m'agraden, vaig pensar en tots els llibres que per a mi són terribles i que hauria de llegir si us plau per força durant el trajecte en metro que seria fer aquest balanç. Poetes i més poetes que a parer meu escriuen amb moltes ganes de cridar l'atenció, com si arrossegessin arreu un baffle i un micròfon atrotinat. Jo, fins ara, havia estat una senyora —tot i que sense gaire classe, i encara sense permanent (tot arribarà, espero)— que estava contenta de llegir majoritàriament en silenci la poesia que li agrada, però no podia tractar els llibres que no m'agraden amb l'hostilitat amb què la senyora del metro havia tractat el cantant de ranxeres. Perquè no s'ho mereixia ningú, ni ells ni jo. No em podia permetre acabar despentinada i de mal humor, i potser, si l'actitud era la correcta, aprendria coses noves, m'acostaria a una poesia a la qual potser no havia donat l'oportunitat d'explicar-se i descobriria noves veus.

Així, doncs, estimades lectores, per pensar i escriure el balanç he intentat tenir la ment oberta, deixar de banda prejudicis i intentar anar una mica més enllà. He provat de pensar quins són els temes generals que preocupen els poetes que han publicat aquest any, quina connexió tenen els poetes amb la societat que els envolta, per què diuen com diuen i diuen el que diuen, però no sé si hi he reeixit. També m'he preguntat si la poesia actual té salut, o si té una mala salut de ferro, i si viuen amb ordre i harmonia els eixos que en depenen: els premis, les editorials, els lectors, els crítics, els poetes. Per arribar aquí, abans he volgut explicar el panorama general: quants llibres s'han publicat el 2021, qui els ha

publicat, quines editorials estan publicant poesia en català i quina recepció té. En resum, que he fet el que bonament he pogut, vostès ja em perdonaran les faltes.

Ací comença de tractar lo modo i manera de conèixer la poesia catalana escrita el 2021 i breu resumen sobre la salut del sistema poètic

De quan fem números

Fixar la xifra exacta de llibres publicats de poesia durant un any és molt més complicat del que podria semblar en un primer moment. Això ja ho han dit anteriorment els meus herois i heroïnes de capçalera, els autors dels balanços d'anys passats, i aquest any la tendència es manté. És difícil perquè apareixen i desapareixen editorials, perquè ningú no ho computa abans, perquè ningú no hi pensa i perquè, en definitiva, tot s'aguanta amb una brida i una espartenya. Llavors arriba el dia que s'ha de fer un balanç i et fas un tip de rebre correus de molta gent i pedeefes que molt amablement t'envien com a adjunt, i llibres i llibres a casa que has d'ordenar i catalogar si no vols començar amb el peu esquerre, i encara més llibres —molts, realment— que hauries de rebre però que Correus perd sempre misteriosament i, en conseqüència, viatges i més viatges a llibreries i biblioteques per intentar reunir tots els llibres que has de llegir. Quan comença el procés de catalogació ja veus que has d'aplicar molts filtres i que has de començar a definir de quins llibres parlaràs: hi entraran les traduccions? Hi entraran les antologies? Hi entrarà l'obra publicada de Martí i Pol? O *El nòmada i l'arrel* de Manel Mari? La poesia escollida de Palmira Jaquetti que ha publicat URV? Tots ells són llibres importants que defineixen també què interessa ara als poetes i als lectors de poesia. Però ja diuen que la dona de poc seny, molt abasta i poc estreny.

Per tant, les dades que tenim —segurament inexactes, però lleugerament creïbles— diuen que durant l'any 2021 es van publicar un total de cent vint-i-un (121) llibres de poesia, una quantitat que no té en compte ni les traduccions, ni les reedicions, ni les antologies. He fet algunes excepcions i he tingut en compte obres completes o antologies en els casos que he cregut que era necessari.

Per exemple, en aquells volums que han incorporat obra inèdita de l'autor, perquè, si no, aquests poemaris quedarien relegats a l'oblit. És al cas, per exemple, de *La vista als dits*, de Joan Todó —una de les plomes de l'any, amb la publicació de la poesia completa amb dos poemaris nous a *La Breu* i *La verda és porta*, en el camp de la narrativa, a Godall Edicions— o de *Soliloquis de nyigui-nyogui*, d'Enric Casasses. També de *Sutura*, de Dolors Miquel, que he incorporat per la importància del volum —serà un comiat real?— i per la intenció: crea una estructura nova que redivi, més que acumular simplement tot allò que ja ha dit.

Dels cent vint-i-un llibres que s'han valorat per a aquest balanç—una xifra, per cert, lleugerament inferior a edicions passades—, quaranta-vuit (48) han estat publicats per dones i setanta-tres (73) per homes. És a dir, pràcticament quatre de cada deu llibres han estat escrits per dones. És exactament el mateix resultat que el que comentava Ingrid Guardiola al balanç de l'any passat, i per tant, em sembla que podem començar a valorar la xifra com a certa. No s'ha valorat l'edat dels poetes, però tot sembla indicar que el percentatge de dones augmenta a mesura que baixa la franja d'edat: les dones poetes venen amb força i es pot preveure que el tant per cent anirà creixent amb els anys.

Així, cal valorar que hi ha hagut una fornada d'autores joves que acaben de publicar per primer cop i que han tingut bona rebuda general: Raquel Pena, Laura G. Ortensi, Noa Noguerol, Irene Gómez Diéguez, Sara Rivera... Noms que s'afegeixen a una gran quantitat de poetes dones que els han fet el camí més fàcil i que ja fa una temporada que batallen a la lliga poètica: Raquel Santanera, Maria Sevilla, Roser Bastida, Alba Camarasa —amb dos poemaris el 2021—, Silvie Rothkovic, Gemma Gorga, Sònia Moll, Lucia Pietrelli, Laura Torres Bauzà, entre tantes d'altres. I hi ha encara un altre estrat de dones amb obra consolidada que també han publicat aquest any: Teresa Colom, Susanna Rafart, Dolors Miquel —la mare literària de moltes—, Eva Baltasar, Meritxell Cucurella-Jorba, Antonina Canyelles, Teresa Costa-Gramunt o Rosina Ballester.

Pel que fa a l'altre seixanta per cent, també ha estat un any prolífic, però amb una tendència contrària: hi trobem molts més autors consolidats, de llarg recorregut poètic, que han continuat publicant enguany, i potser no tantes primeres veus. D'entre els autors que han publicat per primer cop, caldria fixar-nos en

Juma B. Barratxina, que ha guanyat el Premi de Poesia Senyoriu d'Ausiàs March, o en Josep-Anton Fernández, que malgrat que té un llarg recorregut vinculat a la poesia mitjançant els estudis acadèmics, ha publicat ara el primer poemari amb *L'animal que parla*, premi Ausiàs March de Gandia, un primer llibre que no ho sembla, una rara avis; tot i que no és l'única: en la mateixa línia també hi trobem *Salives*, de Joan-Lluís Lluís. Crec que ha estat, però, un any en què s'han consolidat veus que encara es poden reconèixer com a joves, com seria el cas de Pol Guasch, un altre dels poetes de l'any, ja que ha publicat *La part del foc*, a Viena, gràcies al premi López-Picó 2020, així com la novel·la *Napalm al cor*, premi Llibres Anagrama 2021. A més, va tenir el seu minut de glòria en el discurs que va fer durant el dia de Sant Jordi, a l'acte institucional de l'Ajuntament de Barcelona i que es va fer viral a les xarxes socials. Després de Guasch, també podem comptar com a veus joves que ja podem reconèixer que tenen una carrera consolidada com a poetes. És el cas d'Adrià Targa, Carles Dachs, Xavier Mas Craviotto, Oriol Saulea o Joan Tomàs Martínez, entre d'altres. Ha estat, però, un any de veus plenament consolidades: de Pere Rovira a Miquel Desclot, d'Albert Garcia Elena a Antoni Clapés, de Joan Margarit a Enric Casasses, de Manel Ollé a Lluís Calvo, de Ricard Garcia a Vicent Alonso, de Biel Mesquida a Josep Maria Fulquet, entre molts i moltes altres.

Si ens fixem ara en el repartiment a escala de país, la diferència encara creix més. De fet, a mesura que aprofundim en el balanç, anem veient que el camp de la poesia en català no té una estabilitat marcada en gaires eixos. Enguany, pel que fa a l'aspecte territorial, gairebé tres de cada quatre llibres publicats són d'autors de Catalunya, l'altra quarta part surt repartida força equitativament entre el País Valencià i les Illes Balears. Caldria veure, així, si aquesta desigualtat és a causa de la superproducció d'uns, de la manca de publicacions en els altres, o bé de la barreja de tots dos fenòmens.

De quan ens adonem que els números no quadren

Hi ha un desequilibri pel que fa a territori que ja ens obliga a virar la mirada cap a un altre punt: la quantitat de títols publicats en català: es publica massa? És normal que hi hagi prop de cent catalans publicant llibres de poesia anualment?

Quants poetes hi deuen haver en total en tots els Països Catalans? Hi ha una xarxa de lectors prou àmplia perquè es pugui sostenir, primerament com a negoci, i després, com a sistema? Amb les xifres a les mans i quatre cerques a Google —oh, Sant Excel! Oh, Sant Google! No m'abandoneu, que jo em perdria— es pot arribar a intuir que gairebé hi ha més gruix d'autors que de lectors. O, encara diria més, que en tot cas, tot lector de poesia és alhora poeta. S'intueix perquè la tirada d'exemplars d'un llibre de poesia acostuma a ser d'uns quants centenars d'exemplars —quatre-cents?, cinc-cents, a tot estirar?—, que la majoria en tenen prou amb una sola edició i no s'acaben reimprimint i, per tant, esdevenen un embalum més al fons empolsinat d'un magatzem o, directament, pasta de paper, i diners perduts.

Les causes de la desproporció entre lectura i escriptura poètica no es troben dins un Excel, però potser em puc arriscar a dir-les —o a imaginar-me-les: en una societat en què està molt més ben valorada l'acció i el posicionament actiu davant del món que no pas la reflexió i la passivitat aparent d'un lector silent, quin atractiu pot tenir llegir sense dir res? En una societat en què és l'experiència personal el que s'intenta mostrar contínuament —a stories, a posts de Facebook (sí, tu, es veu que n'hi ha que encara el fan servir), a cops de tuit—, quin paper té el lector de poesia que, si vol fer-ho bé, com a mínim haurà de llegir-se un poemari més d'un cop si el vol comprendre? La poesia és un gènere de consumició lenta, si es vol ben feta, però actualment queda d'allò més estrany fins i tot repetir una activitat més d'una vegada: tot ha de ser nou, tot ha de ser divertit, tot ha de ser cridaner i entretingut, i no sé si tots aquests adjectius encaixen amb la lectura poètica. I si ja has penjat la foto del llibre a Twitter, per què coi te l'hauries de llegir després per segona vegada? Llegir poesia pot ser, evidentment, divertit, entretingut, però, no ens enganyem, *d'una certa manera*. No és el mateix que, posem per cas, llançar-se a fer pònting. Sobretot perquè per ser lector de poesia cal aprendre'n, per passar-s'ho bé, i això requereix un cert esforç i un temps; més que no pas una empenyeta i prou.

D'aquí podríem recollir-ne diferents fils: què es fa, actualment, per crear nous lectors de poesia —o nous lectors en general, ja que hi som—? Les escoles d'escriptura creixen per moments —són, segons sembla, un negoci de debò—, però no veig que creixin ni que existeixin gaire les escoles de lectura. És clar

que hi ha clubs de lectura, però n'hi hauria d'haver molts més i fer que no fossin vistos com una sala adjacent dels casals d'avis (o de manicomis). La diferència rau, segurament, en la visió que tenim d'un que és un creador i d'un que no ho és:² a casa nostra, ser poeta t'obre moltes portes; fa dècades que s'utilitza com a trampolí per fer altres coses. Si has publicat un poemari, avui dia ja pots ser: 1) professor a una escola d'escriptura, 2) articulista al digital de cultura de torn, 3) futur novel·lista, 4) conferenciant expert en el tema —el tema, evidentment, tant és—, 5) creient practicant de la Romeria de la Subvencionadeta. Abans hi havia una sisena opció: ser director del Ramon Llull, però diria que ara ja no es porta. En definitiva, que actualment són, totes elles, sortides precàries; però és que, amigues lectores —i poetes, suposo—, no us voldria arruïnar el dia, però em sembla que ens trobem en un terreny realment pantanós i, sí, precari. De tota manera, encara és alguna cosa; en canvi, de què ens *serveix* llegir poesia?

Però no ens distraiguem, que ara recollíem els diversos fils que sorgien davant l'evidència que hi ha una falta de lectors. Una de les conseqüències directes més importants és que la recepció de les obres és mins: d'una banda, perquè hi ha pocs lectors, i encara menys lectors qualificats que puguin desxifrar els poemaris i explicar-los o explicar-se'ls en forma d'article o estudi; de l'altra, perquè hi ha tanta quantitat d'obra publicada que aconseguir una crítica d'un llibre de versos comença a ser realment complicat.

Fixem-nos, per exemple, en un volum important de la temporada: *D'una sola branca*, de Susanna Rafart, premi Miquel de Palol 2021. Aparentment, ho hauria de tenir tot de cara: es tracta d'una autora de llarg recorregut, que fa anys que publica poesia i és coneguda pels lectors; a més, publica gràcies a un dels premis més prestigiosos, el Miquel de Palol, i de l'edició se n'encarrega un dels motors més importants: Edicions 62; fins i tot ha rebut dos premis a obra publicada, el premi Nollegiu de poesia 2021 i el Premi Cavall Verd. El resultat que he trobat

² La superioritat moral de certs poetes en relació amb els simples mortals lectors, a banda de sonar caduca, comença a ser ridícula, en un moment de la societat en què per bé o per mal tots som creadors d'alguna cosa, encara que sigui de nosaltres mateixos: sovint trobo més inventiva i imaginació en la creació d'identitat a xarxes socials per persones teòricament no creatives, que no pas en molts versos dels poemaris publicats aquest 2021.

és que n'han parlat tres persones —encara en podrien ser menys!—: Manuel Castaño a *El País*, a “Vida i versos ben tensats i polits”; Enric Umbert-Rexach —també poeta, que ha publicat enguany—, a *Núvol*, amb “Susanna Rafart, les paraules tenen arrels i capçades”; i Jordi Llavina a l'*Ara Llegim*, amb “El caminant i el mur”.

Què passa quan agafem un poemari d'algú que no té encara tan recorregut? Vegem, per exemple, la recepció de *Reina de rates. Crònica d'una època*, de Raquel Santanera; 36è Premi de Poesia Miquel Martí i Pol. És el segon poemari d'una autora que s'ha mogut, que remena unes quantes cireres dins el circuit poètic: gestiona els cicles poètics a l'Horignal —ai no, La Rubia—, coordina el cicle de xerrades poètiques Vespres Malgastats —una bona proposta i ben feta, a parer meu, per intentar crear debat i lectors—, fa un munt de recitals de poesia arreu, i escriu a diverses revistes. No n'he trobat cap crítica ni cap ressenya: només una entrevista a *Quatre paraules*, programa d'El 9 TV que no està pas malament.

És fer trampes si ara faig memòria i dic que *Els fruits saborosos* de Josep Carner, l'any 1911, quatre mesos després d'haver-se publicat ja havia rebut unes onze crítiques com a mínim? Sí, segur que és fer trampes. Però ho deixo aquí.

De quan provem de conèixer la recepció dels textos.

Sobre revistes, periòdics i pòdcasts d'arreu

Perquè enguany, la recepció ha anat una mica com sempre: d'una banda, els diaris generalistes que, vist amb perspectiva, encara fan prou feina; de l'altra, les revistes acadèmiques: sobretot em venen al cap *Reduccions*, *Revista Caràcters* i *Els Marges*, com a pilars; també tenim les revistes digitals —prou feina de *Núvol*; també hi ha *El Trapezi*, *La Veu dels Llibres*, *La Lectora*.³ I ja fa una temporada que encara existeix un altre mitjà: els pòdcasts. Tenim *Ciutat Maragda*, que fan molt bona feina i des de fa temps; també tenim *L'illa de Maians*, que dirigeix Bernat

³ Que, certament, tant que xerren i tants poetes que hi col·laboren, però podrien esforçar-s'hi més pel que fa a fer crítica de poesia actual. Si no s'haguessin passat el 2021 parlant de Carner, potser haurien fet més feina, però diuen que tot no pot ser. Excuses.

Dedéu i que té una secció de poesia amb Esteve Plantada i Míriam Cano; també hi ha *L'autoestopista* d'Esteve Plantada, vinculat a *El Temps de les Arts*, i els *Mentriments*, que tot i ser més generalistes també dediquen alguns programes a la poesia. Però vaja, segur que me'n deixo.⁴

El fet que internet cada vegada tingui més importància en les nostres vides i que les infraestructures, en aquest sentit, cada cop siguin menys complexes per poder tirar endavant un projecte de pensament i difusió fa que cada cop sigui més difícil compilar i controlar tots els mitjans que es dediquen a la poesia en l'actualitat. Abans, si més no, amb *Traces* en teníem prou, perquè confiàvem que, si fa no fa, hi trobaríem els buidatges de la majoria d'articles a premsa i revistes especialitzades; però com arxivarem i organitzarem tota la quantitat de contingut que creem avui dia?

I, *last but not least*, tenim Twitter, la mare dels ous. L'esmento perquè crec que és l'òrgan que fa moure tota la resta: abans, les lectores passejàvem per les taules de La Central i vàiem què hi havia de nou. Ara, entrem al nostre TL i mirem què s'hi cou: és des de la virtualitat que estem al dia, que coneixem les novetats, que creem més debat, que rebem els articles, els pòdcasts, les crítiques i les xerrades. Twitter és la nova àgora dels poetes —no, no hi són tots, és clar; seria una mica com l'antiga tertúlia de l'Ateneu Barcelonès—, el 2021 s'hi ha parlat de mètrica, de la poètica de Pere Rovira, de la recepció de Josep Carner... No ho sé, podria ser pitjor.

I malgrat tot, no, tota aquesta xarxa de comunicació i debat no aconsegueix assimilar la quantitat de llibres de poesia que es publiquen actualment. El resultat d'aquest desequilibri entre obra publicada i futur debat de l'obra —sigui en forma de club de lectura, de crítica o de xerrada— és que la lectora que intenti acostar-se a un text poètic —pobreta, s'ha d'estar boja— no (o difícilment) trobarà eines que l'ajudin a comprendre el text amb profunditat, fet que ho pot arribar a fer avorrit, i fins i tot pot provocar perdre una futura lectora més.

⁴ Perquè diuen que l'any passat se'ls va aparèixer la Subvencionadeta i tothom a córrer per fer pòdcasts, que diuen que aquí sí que hi ha duros.

Això, és clar, amb el benentès que la poesia s'ha d'entendre, premissa que no acaba de ser compartida per tothom. N'hi ha que creuen que la poesia no s'ha d'entendre, que s'ha de sentir des del fons del cor; suposo que és per això que anem tan malament.

De quan ens fotem un tret al peu amb la millor de les intencions. Sobre premis, editorials i les seues dinàmiques

Però si acabem de veure que sí que tenim un bon gruix de mitjans disposats a parlar —poc o molt— de poesia, com és que no tenim el problema resolt? I si el problema no fos tant la falta de recepció, sinó que hi hagués massa obra publicada? Com és que es publiquen tants llibres de poesia si ja hem dit que la majoria no arriben a tenir segones edicions i el tiratge és més aviat petit per no dir petit-petit? Segons l'Excel, prop del 35% de llibres de poesia provenen de premis a obra inèdita, premis que, generalment, estan vinculats amb ajuntaments, que ajuden en la publicació del volum. Hi ha editorials que s'han especialitzat en aquest sector: Pagès Editors, Bromera Edicions, Onada Edicions, Viena. Fins a un cert punt, és una sort que hi siguin: els premis són una manera de començar a publicar, hi ha molts premis dirigits específicament a veus joves i que són una oportunitat per començar. De fet, hi són perquè si no tens una mica de recorregut, les editorials de poesia tampoc aposten gaire per buscar noves veus: està estipulat generalment que les noves veus es couen en premis literaris a obra inèdita, i si després els poetes fructifiquen, potser amb sort tard o d'hora trobaran una editorial que hi confiarà. Però potser si es reduïssin la quantitat de premis a obra inèdita i es diversifiqués la inversió de diners públics amb una promoció de la lectura —una mica pensada i ben feta—, es cregués més en els premis a obra publicada i no a obra inèdita, es reduís una mica la quantitat d'obres publicades anualment i les editorials lluitessin per aconseguir més lectors i cuidessin i creguessin en els llibres que fan... En fi, estic fent ciència-ficció, més que un balanç.

El balanç diu que la poesia en català continua depenent majoritàriament d'editorials petites i independents arreu dels Països Catalans que tenen una certa línia editorial: des que va començar La Breu, s'hi han afegit Edicions del Buc, Godall

Edicions o Adia edicions, entre d'altres; i em sembla que l'última incorporació és la de Documents Documenta, que aquest 2021 ha publicat *Llumeneres*, d'Oriol Sauleda, i *Fauna autòctona (poemes d'Ullapool)*, a banda de la creació de Salze Editorial que, com que publica traduccions de poesia, no l'hem pogut tenir en compte per al balanç, però cal remarcar la qualitat i la bona tria del projecte. Pel que fa a editorials petites o mitjanes, evidentment encara n'hi ha d'altres que ja hi eren i continuen amb força: la col·lecció “Jardins de Samarcanda” —en coedició de Cafè Central i Eumo—, Llibres del Segle, Editorial Fonoll, Edicions de L'Albí, El Gall Editor, Leonard Muntaner, Tushita... Me'n deixo, és clar. I per acabar, es mantenen els grans grups com Edicions 62 o Proa, que malgrat que depenen d'una entitat més gran, tampoc fan gran quantitat de llibres de poesia.

El problema de part d'aquestes editorials petites és que la manca de lectors fa que no siguin un negoci ple, molts editors depenen d'altres feines o bé s'han d'encarregar de fer tots els papers de l'auca del món editorial i sovint no poden centrar-se en el que certament hauria de ser la seva tasca principal: cuidar el text. No passa sempre, evidentment, però la queixa recurrent dels poetes quan es parla del procés d'edició és que ningú no els consulta res de l'obra, ni hi ha propostes de millora, ni s'intenta entendre el llibre que posteriorment es vol vendre, ni tenen un acompanyament. És una llàstima que aquells que, en un principi, sorgien per un cert amor a l'art, acabin obviant l'art i havent-se de centrar en totes les altres coses que l'envolten. Però és que els podem retreure res? No.

I prou d'aquest color, vejam què hem trobat a la collita poètica d'aquest 2021.

Tractat de los poemes que bellament s'escrigueren durant l'any 2021

Malgrat tot el que pugui haver comentat anteriorment, el 2021 ha estat, em sembla a mi, un bon any poètic. De fet, em sembla que ja fa una temporada que hi ha un bon nivell pel que fa a poesia en llengua catalana. Es fa difícil, però, organitzar un discurs coherent per explicar o provar de resumir les poètiques

dels diversos autors, per això he intentat crear blocs de pensament o idees generals que es troben i es repeteixen en diversos poemaris. Això no vol dir que els poemaris es desenvolupin només en aquest bloc: molts comparteixen diversos camps i és complicat i inexacte introduir-los en un de sol, però som al ball i hem de ballar, encara que en un mal compàs trepitgem l'acompanyant.

Sobre societats malaltes i apocalipsis

*I el dia que venia la fi del món jo em vaig abraçar a l'espígol;
i sonaven sirenes, recorde que sonaven sirenes
les nuclears, les de guerra, les del carrefour express, totes.*
Alba Camarasa,
“El del meteorit”, *Corpus*

El 2021 ha estat un any marcat, sobretot, per l'allargament de la pandèmia de la covid-19, i és un tema que també comença a fer-se present en el camp poètic. Es pot representar de diverses maneres: o bé mitjançant un distanciament que arriba a crear un estranyament amb la societat que ens envolta, fins a un aïllament volgut en el qual ens podem autorealitzar. És un afegit que ha amplificat una tendència prèvia cap a la crítica a una manera de viure, a un sistema obsolet. Hi ha una desconfiança recurrent del jo cap a la societat, que sovint sol ser retratada amb tics dictatorials, o bé en un panorama apocalíptic de final d'etapa.

En aquest apartat, doncs, s'hi ha intentat incloure un bon gruix de llibres que no se centren tant en un jo —de debò—, sinó que proven de fer un acostament mitjançant la poesia a la societat que ens envolta. Critiquen, ben sovint, un sistema hiperactiu, d'explotació personal i col·lectiva; expliquen una societat cansada, saturada de tants impulsos que ningú vol seguir, però el món ens hi empeny. Es tracta, sobretot, de societats que aïllen el jo i que forcen una comunicació preocupant, en una sensació de desamparament i perill.

A *Un grapat de pedres d'aigua* de Manel Ollé, premi Jocs Florals de Barcelona 2021, hi trobem un jo poètic primer absolutament isolat, primer reclòs i després en expansió: del jo i el mirall, passa a retratar la quotidianitat estranya d'un jo

dins la llar. Posteriorment surt als carrers de Barcelona, i de mica en mica s'obre, però l'aïllament del jo fa que tot sigui vist com un repte: no sabem què hi ha a fora, l'ambient és, per això, mig bèl·lic, mig distòpic, el jo pot comptar amb poca cosa més, a banda d'ell mateix: “Mai baixes amb l'ascensor. A la porteria empunyes l'arma esmolada, estrenys les brides del casc mig rovellat abans de sortir corrents arran de les façanes de la matinada.” Amb un to oníric, que recorda els poemes de J.V. Foix, i amb un punt d'isolament i estranyesa vinculat a la ciutat de Barcelona —que pot fer-nos pensar en *Carrer Marsala* de Miquel Bauçà—, l'autor conversa amb el món i amb la ciutat, en un diàleg que revela la fragilitat del propi jo: “Ni saps com dir-te ni com amagar-te.”

Enric Casasses enguany ha publicat, a Edicions 62, els *Soliloquis de nyigui-nyogui*, que és el recull de tots els textos discursius i narratius de l'autor, molts d'ells introbables de feia temps. N'hi ha, però, un parell d'inèdits —i per això en parlo—, un dels quals va ser escrit durant la pandèmia: “A pes de braços”, que és una tirallonga de vers curt, tetrasíl·labs en estrofes de quatre versos. El poeta busca una animeta, un esperit —o sigui una persona—, capaç de canviar l'actitud, i en conseqüència els actes de tot: un recordatori vitalista, un cant a la companyonia, a la llibertat, i a l'amor que recorda una pregària —per a ateus, això sí—.

Més evident encara és la relació entre la pandèmia i el poemari d'August Bover, *El contagi* (Saldonar), però no és l'únic: Josep Maria Fulquet a *Domini fosc*, premi Pare Colom 2021, també explica que aquest llibre va ser escrit durant els mesos més estrictes del confinament. Tot i que el llibre no tracta específicament d'aquesta experiència, sí que hi ha un desànim i un pessimisme general, un domini del fosc, com ja s'explicita al títol. En quinze poemes llargs, s'hi destil·la una desconfiança en la humanitat, amb imatges, però, que sí que ens traslladen als mesos més difícils de la pandèmia. Obre el poemari amb uns versos transparents: “Solitaris els morts a les sales de vetlla | quan, a fora, un cel gris de plom transita | al final de la llum per l'obscur i pel fred”. La comunicació i la impossibilitat d'establir un sentit a tot allò que ens envolta, la societat malalta, serà una constant a l'obra, i relacionarà ràpidament aquests valors amb la impossibilitat del llenguatge que, alhora, és l'única arma possible: “La llengua, el poema”.

Raquel Santanera, a *Reina de rates. Crònica d'una època*, també intenta fer un retrat d'aquesta era, tot i que en aquest cas no se centra en un període tan concret, i amplia el prisma: de la violència que hem vist per televisió, de l'espectacle, del simulacre, de la societat engegada per un èxit que mai no arriba i que es converteix, al final, en una precarietat continuada —“aquella estrella lluenta | penjava d'un clau rovellat. | maleïdes les nostres mans trinxades | que de tant masegar ferro | no ho volien tornar a intentar”, dirà a “èxit”. Amb una forma més abrupta, en què la incomoditat del fons s'ajusta a la incomoditat de la forma, Santanera recorda que és part d'una generació a la qual s'havia promès tota la felicitat que ara no arriba, i que es troba en un estira-i-arronsa entre la lluita, la impotència i la desconexió.

En la mateixa línia treballa el llibre de Maria Sevilla, *Plastilina*, tot i que amb una veu ben diferent. Com un caramel enverinat, des de la dolçor de la cançó de bressol —amb versos amb ritme i rima, amb repeticions i cantarella, com un joc de nens o com la repetició incansable de les màquines—, Sevilla ens serveix un llibre incòmode, macabre, de joc de contrastos, per descriure d'un jo que intenta escapar d'un sistema que, com un robot, no dorm mai, mai no descansa. Amb *La infanticida* de Víctor Català, o l'obra de Cussà o els textos més negres de Mercè Rodoreda com a referents, el volum descriu l'angoixa de viure en un món que ens engavanya, i la impossibilitat de fugir-ne: “Dorms | però ni adormit, el crim | no para: el fum, la màquina. | Somnàmbuls som ferralla. | Som la roda assalariada”. Sevilla escriu i tot ho diu amb una intenció: de la forma, al mot científic —“Principi actiu”. “Dimetilriptamina”, “Psilocibina”—, als contrastos, a les repeticions. Un llibre pensat i rodó, que no improvisa i se'n surt amb nota.

Ara farem un parèntesi (amb Raquel Santanera i Maria Sevilla he obert una mica la capsula dels trons, perquè jo volia parlar dels llibres sense un ordre concret, per temàtiques més o menys afins, i sense entrar en capelletes ni generacions, perquè és una cosa que fa de mal fer i sovint l'excusa perfecta per reduir la poètica d'un autor a quatre tòpics compartits amb altra gent amb qui més o menys hi té unes afinitats. Però amb elles dues comença tota una tirallonga de noms que, ves, si tenen una estètica comuna, potser s'haurà de dir, també. Una fixació per la corporalitat, el trencament de tabús, la tendència a expressar malestars

socials a través del cos, perquè el que és personal és polític [prenc les paraules, perquè hi ha treballat més profundament que no pas jo, de Meritxell Matas, que ho ha estudiat per exemple a “«El llenguatge ha posseït el cos». Cap a una antologia de les poetes catalanes del s. XXI”]. A més de tenir trets comuns en l'estètica [en les lectures d'enguany, comparteixen l'ús de mots mèdics o científics, emprats amb la voluntat d'incomodar i distanciar la lectura, tenen referents literaris comuns...], es tracta sobretot d'un discurs que s'origina, em sembla a mi, en l'acadèmia. Molts d'ells hi estan vinculats i fins i tot surten d'alguns màsters concrets, com ara al Màster de construcció i representació d'identitats culturals de la UB. Des de les teories feministes que introduí Mireia Calafell a partir de *Poètiques del cos* (2006) i fins ara, han sortit un reguitzell de noms que fa que ja es pugui parlar de cohesió estètica en un conjunt de poetes d'edats diverses. Dins el balanç de l'any 2021, hi trobem poemaris com els de Maria Sevilla, Raquel Santanera, Pol Guasch, Xavier Mas Craviotto, Laura G. Ortensi, Noa Noguerol, Sònia Moll, i segur que me'n deixo, que comparteixen afinitats concretes, tant en els referents, com en la manera d'executar els versos —i en la de manera de recitar—, com en el discurs que volen transmetre. Això, però, no significa que tots siguin el mateix. Dit pel broc gros, tota poètica pot ser vàlida, però després ve l'ofici, i n'hi ha que se'n surten molt més bé que d'altres. El temps ja farà la resta).

“Repleció”, “Antiperistalsi”, “Èmesi”. Xavier Mas Craviotto centra el seu nou poemari, *La gran nàusea*, en el sistema digestiu.⁵ Partint dels existencialistes francesos, sobretot de Sartre, Mas Craviotto descriu una sensació individual i corporal que en realitat és metàfora d'una situació col·lectiva: la de no poder més, sobre el fastig i el fàstic d'una societat al límit, extenuada i saturada. Amb referents de la filosofia actual com Byung-Chul Han, però amb molta influència també cinematogràfica —marca de la casa, crec, perquè ja ho trobàvem a les seves obres anteriors, tant a *Renills de cavall negre* com a la novel·la *La mort lenta* (tots dos del 2019)—, però també de veus companyes de la poesia catalana

⁵ Com he dit fa un moment, quan vegeu termes mèdics, farmacològics o científics i una citació de Maria-Mercè Marçal o de Joan Vinyoli, alerta!, aixequen una cella: són els d'aquesta corda.

actual —molts poemes duen l'eco de Maria Callís, entre d'altres—, el poeta construeix un poemari que ell mateix pot arribar a saturar. Entre la prosa poètica i el vers caracteritzat per les repeticions, que ajuden a expressar la sensació de cansament, construeix una obra en què es barregen gèneres, tot i que no deixa de ser altament poètic: amb un punt teatral —obre el poemari una *dramatis personae* que ens introdueix (evidentment) els personatges centrals: Jo, L'Altre i El Buit— i un punt narratiu, Mas Craviotto fa un poemari que vol ser un assaig.

Diuen que un epigrama és una composició poètica breu amb tons satírics i contingut moral, social o polític. Joan Tomàs Martínez Grimalt, doncs, va de cara quan ens presenta *Epigramari* (Adia Edicions): hi trobem uns poemes de metre curt, que ens presenta un jo poètic que reflexiona sobre el món i s'hi posiciona, tot i que, al capdavant, sap que tant és el que pensi o digui, el món continua fent la seva tossudament. Hi ha el distanciament del savi que s'ho mira de lluny, burleta, que ja no s'espervera de veure-ho tot perdut, i la poesia és la manera de posicionar-s'hi. Sembla que digui “Sí, ja veig que el món va així, però no hi combrego i aquesta és l'única força que tinc per rebel·lar-m'hi: una escopeta de fira i un dit que tremola contra els poders del món”. Ell, però, ho diu més ben dit: “És inútil que detesti els tirans. | Tanmateix, també són la trama, | el motor de la història, | el relat necessari, | l'engranatge dels eixos, | dels pern i les palanques. | És inútil. | Com és inútil que em repugni | l'arbitrarietat dels rellotges. | Els tsars de Rússia. | Els emperadors romans.”

Carles Dachs, amb *Vent a la mà* (premi Gabriel Ferrater, publicat per Edicions 62), presenta un poemari divers, amb tres seccions: “Vent a la mà”, recull de rubaiyat reflexius, “Duna”, un poema llarg sobre el pas del temps i els canvis no volguts, i “Tonada”, un conjunt de sonets en memòria del seu pare. Aquest vent a la mà d'una tonada manté, però, una mateixa mirada cap al món: un món que oblida la paraula per abraçar la imatge, que perd la consciència de ser per fugir a una virtualitat buida, que no té memòria i que tampoc en busca. El canvi d'una societat que ja no vol parlar, que només vol observar i recopilar imatges a còpia de pantalles, s'explica sobretot mitjançant la segona part, en què un poema inicialment tranquil, de deix melancòlic com un riu, clarament líric, esdevé un conjunt entretallat d'imatges que incomoden i que són un bon resum del nostre

dia a dia. Dachs, valorat fins ara per tenir una facilitat pel vers i una veu poètica amable —a *A dalt més alt* (2015) ja reflexionava sobre el llenguatge i un món, el dels pares, que es perdia—, s'atreveix a fer el llenguatge enutjós per anivellar el fons i la forma, per evidenciar la urgència d'una societat que corre directa cap al precipici lingüístic.

D'un jo que es mira el món que crema, les bosses dels ulls, el pas del temps

Diuen que tot té a veure amb tot, per això depèn de com sembla absurd fer calaixos, posar ordre i intentar forçar unes estructures que, potser, si ho mirem de prop, veurem que són de cartró pedra. En realitat tot és un caos lleugerament harmònic, però la humanitat té la dèria de no acceptar-ho, i jo la primera intentant fer aquests calaixets que, com ja deveu haver intuït, potser no tenen cap sentit. Però forçarem la marxa. Hi ha un conjunt de llibres que, tot i compartir característiques amb els llibres anteriors, s'arrepengen més en la força d'un jo; seria allò que s'ha mal anomenat la poesia de l'experiència. En algun moment dins la quotidianitat del poeta, es viu un episodi que és capaç de transcendir de l'anècdota a l'universal i d'aquí en sorgeix el poema. En general, els llibres que he incorporat dins d'aquesta secció mantenen una força del jo i de la pròpia experiència que no pas en la secció anterior —en què el jo està més diluït i la intenció general és la de mirar i entendre més enfora el que passa a fora—. Tot i que també descriuen habitualment un món que canvia, o una societat desagradable, el contacte amb la natura acostuma a ser viscut com un recer, i com una font de reflexió del jo i el món. El temps també acostuma a ser un dels protagonistes principals: fugir, i no hi ha manera d'aturar-lo.

Joan Margarit va morir el setze de febrer d'aquest 2021. Com a record, però, ens ha deixat *Animal de bosc* (Proa), un recull de poemes que són la veu conscient del final de trajecte, del final d'una vida. El poeta fa repàs del temps viscut, però amb una tranquil·litat envejable, és capaç de viure feliç i acceptar l'inevitable sense caure en la desesperació. Amb un record constant a temps passats, dedica bona part dels poemes a la relació amb els estimats: les seves filles, la seva dona, els amics; i encara té la voluntat de trobar poesia en els petits episodis de tranquil·litat

a dins la llar: una conversa amable, un àpat, una cambra; o bé una tonada, un concert, un quadre, l'art; tot genera un moment òptim per celebrar i per recordar una vida que és a punt de girar full. A “Noche oscura del alma” conviuen les dues cares: en una un final agre, en l'altra la capacitat d'acceptar-lo: “Penso en les pobres rates que odiem | perquè s'assemblen massa a tots nosaltres. | Tant elles com nosaltres no acabem | en res més que en uns quants grapats de pols | i és el que queda de la llum llunyana, | muda i enorme, des d'on hem vingut. | Però només el temps pot fer que viure | sigui més veritat cada vegada, | malgrat que a un preu alhora alt i dur.”⁶

En situar-nos davant del món i veure com envelleix, també hi ha espai per analitzar el que ens envolta: la família, els amics, el pare, la mare. És el cas d'*El cementiri de les matrioixques* (Proa) de Teresa Colom: el relat de vida, el record, el repàs al recorregut fet fins ara es mostren sovint en textos en prosa poètica i prosa retallada i s'endevina ja en les diverses seccions que componen el llibre: “Gàbia”, “El cementiri de les matrioixques”, “Retrats” i “Pare”. Amb petits gestos que signifiquen, en un mig dir, la poeta teixeix tota una xarxa de records i de vides que s'entrecreuen, com a “Cercle”:

Tenies les mans fines i esgrogueïdes,
i gelades, malgrat estar viu.
Mai m'havies ofert paraules tan sentides
com aquelles mans amb què estrenyies les meves,
privat de la parla.
Va caldre, papa, que tu fossis fill
i jo mare
perquè l'esfera del rellotge xuclés números i agulles
i li mostrés a la consciència un altre cercle.

⁶ És curiosa la quantitat de rates que apareixen als poemaris recollits dins del balanç, no era conscient que fossin éssers tan poètics. És ben bé que, malgrat la diferència de veus i estils, la majoria de poetes creuen que vivim en una època desesperançada, la humanitat no té cap virtut, i s'assimila a un ésser que viu al clavegueram, menjant deixalla, sobrevivint com pot.

Des de la feminitat i analitzant el món, també trobem el darrer llibre de Rosina Ballester, *Carta tancada* (Trípode), que a través d'una forma breu —de vegades mitjançant, d'altres amb versos més lliures— retrata el pes de ser dona, de ser mare, d'acceptar-se i aprofitar el temps viscut.

En la mateixa línia trobem *Al dellà de l'enlloc*, de Mònica Miró (Trípode), que amb cent poemes basteix un llibre en què el pes de la literatura clàssica torna a ser-hi imprescindible. Malgrat tot, la importància primordial recau en la natura i en la seva observació. Un bon gruix de haikus i tankes en són la prova:

Torna a nuesa
el cervell, que reposin
els ulls en l'arbre,
en la translucidesa
de la flor no caiguda

I la natura serà clau, també, a *La terra i altres llocs* (Adia Edicions) de Lucia Pietrelli, sobretot en la primera part del volum, “a terra”. Amb un vers marcat per la imatge i el símbol, la poeta relaciona la terra amb la fertilitat, s'interroga sobre la condició humana, i la caducitat de la vida, la nostra simple corporalitat. En la segona “Enlaire”, hi introdueix la literatura, els mites, mentre que a la tercera part, “Un altre món”, s'uneixen la part terrenal i la part mitològica, la ficció i la realitat. La barreja de tots dos mons és el que fa el món terrenal habitable. Una poesia reflexiva, amb referents com Silvie Rothkovic o Iehuda Amikhai, que demana un esforç per part del lector que malgrat tot comprèn l'essència del dir: “Sentir-nos | a través del buit | i imaginar-nos xopes | dins del futur de l'altra riba. | | Que s'obri la mar | si és perquè | hi alenis tu.”

Justament Silvie Rothkovic ha publicat enguany *Als llacs* (La Breu): corull de records, d'imatges descontrolades que el lector amb prou feines pot arribar a pair, Rothkovic presenta una poètica hermètica en què la música, l'art, la memòria, la literatura i la natura sempre hi són presents.

Alba Camarasa ha publicat més d'un llibre enguany. D'una banda, *Llet de glacera* (46è premi Vila de Martorell 2021, Viena), i de l'altra, *Corpus* (premi Gumersind

Gomila 2021, Adia Edicions). Són reculls que no tenen una única temàtica, els poemes ballen entre la reflexió poètica, la limitació del llenguatge, l'aprofitament de l'instant, la quotidianitat, un ull que observa el món i fins i tot se'n riu. Amb referents com Sylvia Plath, Elizabeth Bishop o Carmelina Sánchez-Cutillas, la valenciana sap el que es fa, i se li veu ofici: sense ser excessivament líric, amb humor i distanciament, acaba bastint uns reculls sòlids, amb una veu fàcilment identificable.

Després de quinze anys sense publicar poesia, enguany Miquel Desclot ha guanyat el premi Carles Riba amb *Despertar-me quan no dormo* (Proa). Amb el temps com a aliat, el llibre ha estat escrit de mica en mica, durant més de trenta anys: el poeta afirma que hi ha poemes escrits entre el 1983 i el 2020. Això fa que no corri, que vagi passant de tema en tema, per diferents aspectes primordials de la vida del poeta: l'amor, l'art, l'escriptura. Amb una forma cuidada al mil·límetre —es tracta d'un conjunt de sonets amb rima, separats o no en estrofes—, hi trobem una veu que recorda, que parla amb els amics, que juga amb els seus referents literaris: de Guido Cavalcanti, a Shakespeare, de Bartra —a qui va ajudar en el retorn a Catalunya— a Dante, que més que referents semblen companys de lletra impresa, amb qui debat, refà i pensa.

En el darrer poemari d'Adrià Targa, *Canviar de cel* (Godall Edicions), el jo ens descriu el cansament del món. El poeta continua amb una tendència a la sinceritat més pura, gairebé transparent, en què trobem retalls de vida que ens expliquen que, ves, s'està fent gran, hi ha un tedi, una soledat, una tristesa que intenta espantar de les maneres més diverses: un amor esporàdic, una volta amb moto. Hi ha un aïllament del jo i una aficció gairebé continuada. Com si es tractés d'un reguitzell de posts d'Instagram, o de dies i moments escrits a les pàgines d'un diari personal, Targa fa confiança al lector i el deixa entrar al seu món, o si més no deixa que l'observi per l'espill de la porteta, i fins i tot, sovint, l'interpel·la, hi comparteix els neguits, li encomana la tristesa: “Després de juny | vindrà juliol (mira't al puny: | trenta-un dies) i algun tro | dirà l'agost que ve després. | La veritat, això tant és | per un que mor (i ja som dos a | morir, tu que ara estàs llegint)”, ens dirà a “Lluny d'aquí”. La gràcia del poeta és que té el do de dir, no necessita maniobres constructives per fer un bon vers, sap introduir la vida que batega —Grindr, la mort de

la tieta Carme— en un vers clàssic amb referències a Horaci sense —aparentment— ni esforçar-s'hi.

Sònia Moll, després de set anys de silenci, torna a publicar, ara amb *Faci'm oblidar el bosc* (Godall Edicions). Amb un jo que no encaixa al món i que fa servir la literatura com a refugi, com a cura: hi trobem un jo derrotat que es baralla, que remunta, primer amb ajuda: “Alprazolam”, “Sertralina”; per donar pas a la teràpia i als psicòlegs que aconsellen: “Escrigui. L'escriptura salva”, “Escrigui, li anirà bé”, per intentar que la vida sigui més amable. Però el món és una muntanya escarpada i abrupta. Amb una veu personal, que no té por d'exhibir febleses, construeix un llibre com qui es fa una casa per poder-hi descansar, per arribar a l'epíleg: “En l'atzar | com en l'origen | comencem a ser esdeveniment.”

Amb un paisatge més amable, de camp, oliveres i guineus, amb una mirada tranquil·la sobre el món, es construeix *La llum més alta*, de Ricard Garcia (XXXVIII premi Manuel Rodríguez Martínez - Ciutat d'Alcoi, Edicions El Buc). Són poemes de records —a través de l'espai, que ens duu en un instant un record d'infantesa—, que serveixen per reviure l'experiència i pair-la, per fer-hi un homenatge, també: de la mort de l'avi, al record nostàlgic dels jocs de nens, a la reflexió sobre la vida, i el temps que marxa, i els que estimem també. Garcia ens deixa un poemari rodó, que encaixa, fons i forma, amb una manera de fer més clàssica, en què l'espai té tanta importància que ell sol recorda. Un llibre amb una unitat aparent entre el jo, el lloc i el record, com una sola cosa.

Jordi Julià basteix el seu nou poemari, *Elegia d'agost* (Saldonar), amb els mateixos ingredients que Ricard Garcia: el record i el lloc són els protagonistes del poema. La infantesa, l'escala, la urbanització desaforada de la costa (“Senders perduts. Bosquina. | Xalets, carrers, asfalt... | Nous croquis, murs que priven | l'infinit dels teulats”, ens dirà a “Caminois”), i la pèrdua, també, d'una infantesa que cada vegada és més llunyana. S'hi treballa així el canvi del paisatge i el canvi d'un jo: tot es transforma, i s'explica amb un ritme de cantarella, que recorda els cants senzills de la primera infantesa.

La fixació i la transcendència de la natura la retrobem també a *D'una sola branca*, de Susanna Rafart (premi Miquel de Palol 2021, Proa). La diferència, però,

és que el jo poètic gairebé no es veu, malgrat que sigui la veu que parla. La seva poesia són ulls que veuen i mans que toquen, es manté en la sedimentació d'imatges, en un joc de símbols i referències que el lector ha de treballar-se i comprendre, a còpia de llegir i rellegir els versos; però fugen d'una experiència concreta, d'un temps, d'una referència. És, per sobre de tot, una poesia universal i simbòlica escrita amb alta qualitat formal.

I d'un vers prenyat d'imatge al següent, Carles Duarte ha publicat *Or i plantes* (Editorial Stronberg), un poemari que engloba dues de les seves passions: les estrelles i les plantes. L'observació de l'univers fa replantejar-se la temporalitat humana, tan esquifida, tan volàtil, en comparació amb el temps lent i pesat de les estrelles, que només podem intuir amb astorament. L'autor utilitza la natura i el món per parlar de l'home, de la condició humana: “Tanques els ulls, | s'ajeu la llum, | s'obren les finestres del passat, | creixen les ombres, | la memòria dels dies.”

I de la tranquil·litat del camp i l'observació d'estels a la celebració i al crit de ser i dir, de la paraula i la vida: Biel Mesquida celebra que encara som vius amb *Carpe momentum* (Jardins de Samarcanda), un crit d'alegria a la possibilitat de dir, un exercici intel·ligent de lèxic i d'art poètic, que recorda que tot té una finitud i cal aprofitar l'instant —per fi algú que celebra i que riu!—. Amb múltiples referències textuais: de Rodoreda a Juan de la Cruz, de T. S. Eliot a Enrique Morente, de Jaccottet a Sebastià Perelló, Mesquida fa un monument lingüístic amb una veu que se sent segura d'ella mateixa, madurada i feliç de sentir-se així, capaç de crear un món poètic únic i celebratiu, però també contradictori i gairebé excessiu. Cada poema és una fletxa a un poema ja escrit, a un episodi ja viscut. A “Res no és mesquí” resumeix tota la poètica del volum: “No t'emmirallis en la devastació | De les roses | Saps els perfums que estotges | Dins les esclertes | Només allò que no resta és | De bon de veres | Caldrà que et refacis amb alens | Novells | I amb els fruits saborosos | Que encara no coneixes.” Un diàleg amb l'escriptura, amb la vida, amb els amics de lletra, amb l'amor i el món.

Vicent Alonso presenta a *Han fugit les merles de març* (Llibres del Segle) un poemari de riquesa conceptual, amb un jo poètic que reflexiona sobre la memòria, la condició humana, la ficció, la veritat. És un diàleg que s'obre a ell mateix

i als lectors per comprendre millor el que ens envolta. Des del sentiment i des de la pensa, com diu el mateix autor al recull *13 poemes de Vicent Alonso* (2013): “Potser la poesia, la meua poesia, no transmet tant continguts com emocions, però creu en el diàleg i el practica sense interrupcions excessives [...] amb els lectors [...] i amb els poetes”. Potser en aquesta ocasió hi ha una reflexió més fonda sobre el pas del temps, es consolida una etapa de maduresa. Com l'autor confirma a “Disfresses”, amb el pas del temps s'hi afegeix també una saviesa, el jo comprèn més ràpidament, és més segur, sap què vol i com aconseguir-ho: “Els anys tot ho garbellen i et fan nosa | les alforges sense silencis vers | no dels que et fan renunciar als brins | de veritat que habiten al cor del senzill.”

S'allunya del jo i obre pas a la concreció treballada, a la reflexió, però té el temps com a centre. Laura Torres i Bauzà va guanyar el III Certamen de poesia Salvador Iborra 2020 amb *Els temps últims* (Viena). És el segon poemari, es va estrenar com a poeta amb el premi Amadeu Oller 2016 amb *L'inhabitable*. A *Els temps últims* hi treballa la memòria, el temps, la mort i l'existència, l'espai de temps que es concentra a la fi d'un període, l'acabament: “Llepa't la sang | de tall net | abans que | esdevingui | el lícit arxiu | de les runes: | el càstig, | l'engreix | del museu | del desastre.” D'estil hermètic, sensorial, extremadament breu, vol que sigui el lector el que acabi la feina, el que posi punt final al temps últim.

En el que mira de fotre la llengua al trau. D'amor i desig, de desig i sexe, d'excés i festa

de tanta boca,
de tanta set,
de massa set
—que no és set d'aigua.

Laura G. Ortensi,
“seixanta-nou”, *matar la mare*

Contra tot pronòstic, l'amor, el desig i la celebració de la sexualitat i el seu contrari, el cos i la sexualitat com un tabú incòmode, la sexualitat fora de norma, encara

són un tema central en la poesia catalana actual —no, nois, no m’ho esperava—. El cert és que es demostra que el tema és més fructífer depenent del jo i el punt de vista de qui diu el poema: en general, la poesia feta per dones encara obre nous horitzons amb aquesta temàtica, va més a la nafra, hi ha encara silencis a resoldre i una necessitat d’explicar-se. Podria semblar —a mi m’ho semblava abans de llegir tots aquests llibres— que també en aquests casos era un camí que ja estava massa fressat, però no és així si els poemes estan fets amb voluntat i intenció. Mentre que en el cas dels homes —cis heteros, o com se n’hagi de dir (perdoneu la poca traça)— hi trobem una tonada que ja hem sentit tantes vegades que pot perdre l’atractiu amb facilitat, si no es fa amb prou gràcia. I què hi voleu fer? Els micròfons han estat sempre a les mateixes mans i ara, de vegades, alguns poemes semblen un acudit gastat, deixat a mig dir a una taula de bar envoltada d’amics quan la persiana ja és mig abaixada. O potser soc jo, que ho veig així. Sigui com sigui, durant l’any 2021 se n’han escrit uns quants i bé caldrà parlar-ne. Hi ha altres poetes que també n’han escrit però els he entaforat a un altre calaix perquè me n’interessaven més altres aspectes; vaja, ja he avisat que tot ordre és artifici.

La vista als dits (La Breu) és el recull de tota l’obra poètica de l’autor que, després de passar una mica massa desapercibuda —potser perquè la narrativa li ha fet ombra i se n’ha endut el protagonisme—, finalment ha guanyat el Premi de la Crítica Catalana de poesia 2022. *La vista als dits* és un recull format per quatre volums (aviam si ho dic bé): *Los fòssils (al ras)* i *El fàstic que us cega*, que ja s’havien publicat anteriorment; *La vista als dits* —del qual parlarem ara— i *Cartes mortes*. *La vista als dits* és el volum més trencador del recull, sorprenent, perquè innova en l’estil de l’autor que li coneixíem fins ara, de deix més crític i incòmode. Todó, que havia escrit dos poemaris en què denunciava, amb vers intel·ligent, que el món era una merda, respira tranquil a *La vista als dits*. Com en un oasi, oblida per un moment tota la resta per fixar-se en l’Altra. El món, de cop, sembla més lleuger si hi ha una amada, i el vers es deixa dir sense renecs. Després de tantes tones de poesia de queixa, és agradable recordar que la vida encara val la pena. Malgrat que se centra en temes ja molt fressats, ho diu a la seva manera, que és del que es tracta; i se’n surt, cosa difícil.

No és tan amable la relació entre el cos i el sexe que trobem a *matar la mare*, de Laura G. Ortensi (22è Premi de Poesia Joan Duch, Editorial Fonoll). Hi apareixen,

altre cop, termes mèdics per dividir les parts (“hipotonia”, “hipertonia”), un lloc incòmode per dir, el trencament de tabús i un cos que no encaixa amb la norma —si heu arribat fins aquí, ja sabeu a quin calaix ho heu de posar—. Amb referents clars com Maria Sevilla —es nota que s’ha amarat de *Plastilina*—, Carles Rebassa, a curta distància, i Marçal i Cussà a la llarga, entre molts d’altres, G. Ortensi s’erigeix com una veu amb els referents clars i els deures fets. Hi falta, potser, que en ressalti la veu pròpia, més que les característiques d’una estètica que ja hem descrit. En alguns moments pot semblar que simplement s’afegeix a un discurs que ja s’ha construït. Però la personalitat la té, d’enginy tampoc n’hi falta, i això ja és un bon començament.

Noa Noguerol, amb *Carn de cos cru*, continua la poètica de G. Ortensi i companyia, amb un llibre que desborda de text i d’intenció: un recull de prosas poètiques centrades en el cos i un punt d’experimentació, divideix el llibre en tres seccions, altre cop descrits amb mots científics: “Osmosi”, “Isquèmia”, “Acalàsia”. Borja Bagunyà, al pròleg, afirma que la de Noguerol “és una escriptura de l’ànima, que busca constantment l’obertura, el capgirament i la tensió del que, del costat de la vida quotidiana, tendim a tancar, a allisar i a relaxar”.

Joan-Lluís Lluís s’estrena en el camp de la poesia amb *Salives* (Jardins de Samarcanda), un recull de poesia que afirma que ha escrit durant desenes d’anys, amb una temàtica central: la sexualitat. De tots els centenars de poemes que ha escrit, n’han sobreviscut trenta-dos, que són els que es troben en aquest llibre. Amb un ordre concret, “del fang a la llum, de la gelor a l’estiu, del desastre a la palpita-ció de la felicitat”, va desgranant un seguit de poemes que van de la sequedat a l’èxtasi. El sexe, la falta de sexe, el desig cap a les dones, i el rebuig instintiu cap als homes (a “Si un home”) s’expliquen per provar d’entendre un desig del qual encara costa parlar. En certa manera, és un dels casos que anunciava més amunt: cal que un home torni a parlar d’això? És capaç d’aportar-hi alguna cosa nova literàriament? Si servís, com a mínim, perquè els homes es replante-gessin la manera que tenen d’estimar i d’estimar-se, potser sí que hi hauria un recorregut possible. *El joc de Venus* (Proa), de Pere Rovira, n’és un cas semblant. En aquest, però, hi ha la novetat d’admirar la sexualitat des de la maduresa: el sexe després de dècades de convivència. Amb mètrica recurrent, sonets clàs-sics i rimats, encadena una celebració de la sexualitat com a desig, com a fugida

de la quotidianitat, de l'oblit que tot té una finitud; per abraçar-se a un amor que fa anys que dura. “Són les nostres deu mil petites morts | guerra dels cossos contra la mort gran”, dirà al poema XVII.

Però més enllà del desig, hi ha poetes que han volgut redefinir l'amor, posar-lo al centre del poemari. És el cas de Lluís Calvo, que l'any 2021 va publicar *Fulgor* (Llibres del Segle). El poeta i assagista és la viva imatge d'un poeta del seu temps: si la nostra vida és de ritme trepidant i canvis constants de tema, Calvo fa el mateix amb la poesia; publica amb tal assiduitat que costa seguir-li el ritme: una novetat d'assaig i una de poesia cada any. El 2021 també va publicar l'assaig *Els llegats* (Arcàdia, 2021) i des que hem encetat el 2022 ja ha publicat un altre assaig, *Transfiguracions* (Edicions Poncianes, 2022) i el llibre de versos *Cor pirinenc* (Leonard Muntaner, 2022). Pel que fa al volum que ens ocupa, el del 2021, la també poeta Núria Armengol, que signa l'epíleg de l'obra, avisa que parlar de l'amor el 2021 és arriscat, i hi coincideixo, però Calvo sap jugar amb la tradició anterior —dels trobadors a Carles Hac Mor— per reflexionar sobre la literaturització que se n'ha fet al llarg dels segles. Prova de transformar i pensar la relació que mantenim amb els tòpics de l'amor tot reutilitzant-los: “I en cada amor l'abisme, i en cada cant l'ocell.”

Un exercici semblant és *La part del foc* de Pol Guasch (44è Premi de Poesia Josep M. López-Picó de la Vila de Vallirana 2020, Viena). Amb un pròleg de Marina Garcés, que ja ens introdueix que el llibre s'ha cuinat dins l'àmbit universitari, com una reflexió de l'amor, i amb referents clars i una força teòrica envejable, per la part del foc s'hi passen Lispector —que ja era homenatjada, també a *Napalm al cor*—, Barthes, Blanchot, Cixous, Tsvetàieva, Duras i una infinitat més de veus que ajuden a bastir el discurs i a entendre que aquest amor que s'hi diu no prové tant del cor sinó del cap. Guasch, com Mas Craviotto, es posiciona en el món poètic com si es trobés en un laboratori: amb un discurs remarcadament mental, justificat per una bibliografia minuciosament tractada. En resulta un llibre interessant, però sovint encotillat: el punt fort d'aquesta obra és en el fons més que en la forma.

Dolors Miquel ha tret *Sutura* (Pagès), una antologia de poemes barrejats, reordenats i repensats, amb textos d'Íngrid Guardiola i Àngels Moreno. Potser no

hauria de ser en aquest balanç, però com que ens agrada, i els textos, ben barrejats, han creat una bèstia nova, l'hi hem posat. Després de tota una carrera literària de pes, Miquel ha tingut temps de parlar de tot i força, però és en l'amor i el desamor, el tronc de la vida, on l'he volgut col·locar. Perquè entén l'amor com una ofrena i a tot el món: no només a l'amat, ni de bon tros, també als morts, als vius, als animals, a la terra. I el fet mateix de dir ja és un acte d'amor. És clar que també canta el desamor: “Quin amar tan amarg! | Més que la fel amarga!”, dirà a “Amarg”; i esperem que ho continuï fent d'una o altra manera.

Verticalitat i delinqüència (Editorial Fonoll), un dels nous poemaris de Meritxell Cucurella-Jorba, és vermell en desmesura. De fet, l'exageració n'és una constant: aquest any ha publicat fins a tres poemaris; a banda de *Verticalitat* també han vist la llum *Rareses i cares B* (Publicacions de la Universitat de Lleida) i *La volumetria del neguit* (Pagès), que va ser guardonat amb el premi Màrius Torres. La poesia sobreix per tot arreu i el desig també: hi corre una voluntat d'excés, un desig cap al cos però també cap a la paraula dita. Hi pesa l'oralitat, la llengua com una manera més de transformar la vida i de recordar els plaers. Un amor cap a les lectures, cap a la vida, cap al cos. “És a partir de les moltes llunes de les moltes nits i del deliri de les hores i del deliri dels cossos —les hores de la verticalitat i la delinqüència— que el desig de ser és un far encès”.

I si parlem d'excés i desig, toca parlar de *Riu, bèstia* (Leonard Muntaner), el darrer llibre de poesia de Jaume C. Pons Alorda. L'excés, sembla que comença a saber-lo controlar: diu que el llibre tenia centenars de poemes però n'ha acabat tenint trenta-nou. Amb un vitalisme infinit, imatges clares i directes, el desig i l'eufòria dominen tot el poemari: “viu per seduir | i no coneguis la història, | fes-la.”

Amb la mateixa alegria i vitalisme, amb humor i murrieria, també hi tenim l'últim llibre d'Antonina Canyelles, que recorda que es va fer pallsa de la poesia perquè tenia els peus grossos. *Exercicis d'una mà insomne* (Lapislàtzuli), construït amb versos curts i una veu que parla directament al lector, vessa d'ironia, tot i que també hi trobem alguna gota amarga.

També són festives i celebren la llengua les *Llumeneres* (Documents Documenta) del poeta i rapsode Oriol Saulea, que publica un recull de cent quaranta-

quatre sèptimes de versos heptasil·labs que, a la manera de Maragall, proven de definir una nova teoria de la paraula viva, que s'ententeix de joc, d'improvisació i de crit. És als antípodes de la racionalitat i l'academicisme. L'obra explica una festa que ocorre en un bosc, com les millors i nostrades *raves*, i busca redefinir tot el que ens envolta, els pilars socials. Amb la força del verb àgil, la paraula sembla que surti sola i sense renys, és un crit al vitalisme, a l'aprofitament de l'instant:

Quan tot és una desferra
ja valores el que tens.
¿Sents quin mal pateix la terra,
que d'arrel som tots parents?
És la por el que ens aferra:
¿oi que estem perdent el temps?
Agraeix, i riu i xerra...

De com los poetes se'n van de vacances i miren altres gents, canten altres muses. El viatge

Canviar d'aires sempre ha estat un motor poètic, sigui perquè és un trencament amb la monotonia, sigui perquè fa despertar l'estranyesa i desautomatitzar el llenguatge. Enguany, hi ha diversos noms que han parlat en part del viatge, com ara David Jou, amb *Poemes de Sicília i Venècia* (Viena), que recull dos poemaris, *Palau i equacions*, que se centra en Sicília, i *Diminuta imatge*, que se centra en Venècia. Però n'hi ha tres que els he ajuntat perquè m'han semblat una tríada estrambòtica però amb potència, que cal tenir en compte: es tracta de *Fauna autòctona (poemes d'Ullapoll)* (Document Documenta), de Roser Bastida, *El coure sota el Hudson*, d'Albert Garcia Elena (El Gall Editor) i *La breu història dels Estats Units*, de Raquel Pena (6è Premi Francesc Garriga).

El coure sota el Hudson, de Garcia Elena, és la fascinació per la ciutat que no dorm, Nova York. Un llibre escrit durant més de quinze anys, un homenatge i un rèquiem del somni americà. El pes de García Lorca, evidentment, és important dins el volum; i ens recorda el recorregut que també va fer Agustí Bartra amb algunes de les seves obres. Refa un tòpic, la ciutat en ella mateixa, i utilitza veus

que ja hi han passat abans, veus que han creat la ficció que ja és la ciutat de Nova York. Una ciutat excitant, en què sembla que encara és tot possible, i que en conseqüència encara genera un desig de viure: "Ningú no té dret a tota una vida d'indiferència", ens dirà a "Montauk Graveyard", tot i que el poeta també sap que "Els somnis dolços neixen de les més altes mentides".

Raquel Pena també fa un retrat de la societat nord-americana a *La breu història dels Estats Units* (La Breu). És curiós, però, el distanciament de la veu poètica, la narrativitat de l'obra i l'estructura tota ella. Fins a un punt, sorprèn que hi hagi una poètica tan allunyada del jo, i val a dir que si més no diversifica les estètiques que hi ha a la poesia actual i renova el panorama. L'autora, que prové del camp de la filosofia, recrea un imaginari que tots coneixem, perquè hi hem conviscut a través del cinema, la literatura i la televisió. Sobta la familiaritat amb què reconeixem uns referents que aparentment no són els nostres. La voluntat d'explicar, també, una història des de la feminitat es fa patent, a més a més, amb les protagonistes: de Jackie Kennedy a Miss Idaho Potato, de Cyndi Lauper a Dolly Parton.

La Fauna autòctona (poemes d'Ullapool) de Roser Bastida (Documents Documenta) és un descobriment. L'autora, que ja havia publicat *Ballant amb l'heura* a Témenos edicions, poetitza la seva estada a Ullapool, a la costa oest d'Escòcia, que va tenir lloc durant el 2018 i el 2019. Al volum ens hi presenta els diversos personatges del poble. Mitjançant els poemes i les fotografies, l'autora va creant un món que no sabem si existeix o si se l'inventa, però que el lector s'acaba creient. Malgrat l'estructura, que pot arribar a sorprendre en un primer moment, el llibre acaba presentant una veu poètica única, que amb un distanciament del jo, amb humor i gràcia, però també amb vers encertat. "De vegades, fins i tot, podem entendre'ns: | per miracle de la parla, | una idea flota alhora | en dos cranis que s'encenen."

De pensar en el dir, de la literatura dient-se

Tot llibre de poemes podria encabir-se dins aquesta secció, tot poema se centra en la relació de la llengua amb el món, un món que es construeix també amb el llenguatge. D'entre tots els llibres recollits al balanç, però, n'hi ha uns quants que

es relacionen amb el llenguatge d'una manera especial, més íntimament. Són el cas de les obres de Sebastià Perelló, de Camps Mundó, de Josep-Anton Fernández. També es pot experimentar amb el llenguatge, però, com és el cas de l'últim premi Amadeu Oller, que comença a jugar amb les expectatives del lector des del mateix títol, *Intent de poemari* (Galerada), obra d'Irene Gómez Diéguez.

Sebastià Perelló continua un recorregut poètic que demana esforç i relectura. Amb *Tendal* (Leonard Muntaner) reflexiona sobre el llenguatge i la comunicació. Com afirma Blanca Llum Vidal: “*Tendal* no és només una filigrana meditativa sobre el mot. També és una endreça, un enfilall de poemes dirigits tots cap a tu —una altra paraula que impera amb compulsió i amb delit: «saber desorientar-me amb tu», «tu ets el passatge, | carrer de vent que no treu cap», «ara fes-me tu les passes | en allò que no sé dir», «tu, el miracle de les coses vistes». Si *Tendal* és una espiral de llengua sobre la llengua mateixa només ho és [...] en la mesura que aquesta llengua només té sentit —i batega— si és compartida.”

L'animal que parla (Premi de Poesia Ausiàs March de Gandia, Edicions 62), de Josep-Anton Fernández, té connexions amb Perelló: el verb també és transcendent en l'obra, tampoc és un recull senzill per al lector i en parla, justament, al poema “Sobre la dificultat en poesia”. Un primer poemari que no ho sembla, amb densitat i profunditat de sentit, que es divideix en sis parts i harmonitza així el pes temàtic de l'obra, en què trobem un debat literari amb els referents del poeta, però també amb ell mateix, amb la família, amb el pare, i amb els records que ens fem de nosaltres mateixos, perquè és mitjançant el llenguatge que ens construïm i que ens formem.

La importància de la literatura serà clau, també, en el darrer llibre de Carles Camps Mundó, *Envellir en la bellesa* (Edicions del Segle), el qual té com a tema central el pas del temps i la relació íntima amb les lectures que acompanyen el poeta. (Tot i que cal recordar que enguany també ha publicat *Desig de veu* [Saldonar]: tots dos són un debat entre un mateix i la literatura.) *Envellir en la bellesa* està construït com un sol poema llarg, un poema riu que és també un homenatge a tots aquells amb qui parla: siguin músics, artistes, poetes o filòsofs. Contràriament a Perelló o Fernández, l'obra de Camps Mundó es caracteritza

per la facilitat aparent de la veu i la transparència del vers, es concentra en allò que vol dir, un monòleg sincer, en un recorregut vital, intel·lectual i artístic.

Pla 10 de l'espai exterior, de Jordi Valls Pozo (premi Octubre Vicent Andrés Estellés de Poesia 2020, 3i4), cerca els límits de l'escriptura, reflexiona sobre el llenguatge, el pes de la poesia i les paraules que, més enllà de nosaltres, signifiquen, perquè ja significaven molt abans que nosaltres. Hi ha opcions poètiques que ja semblen massa trepitjades, i Valls Pozo busca, en aquest volum, una sortida que porti l'escriptura al límit, gràcies a l'experimentació amb els diversos gèneres.

L'experimentació també és evident a *Aritmètica llum* (Llibres del Segle), última obra del crític literari i poeta Enric Umbert-Rexach. Una obra que comença a caminar amb una pintura de Pere-Màrtir Brasó i un hexàgon, que representa la unitat i que anirà apareixent en parts al llarg de les diferents seccions. Els quaranta-dos poemes que el formen són plens d'experimentació, però també de literatura, amb qui dialoga: de Nelly Sachs a Joan Brossa, de Simone Weil a Gabriel Ferrater. Amb una proposta que, segons el prologuista Sam Abrams, és plenament post-postmoderna, en el sentit que té la voluntat “de contrarestar els efectes nocius que la postmodernitat ha deixat rere seu”, deixa enrere, doncs, el cinisme, el nihilisme i el relativisme, per trobar “les veritats que fonamenten la condició humana”.

En la mateixa direcció pensa Antoni Clapés, poeta i traductor, i ho escriu als versos de *Riu brogent* (Adia Edicions), un conjunt de tres llibres i cinc endreces que tenen com a centre la meditació sobre l'escriptura, la bellesa i el silenci del món. La veu “encara pot emparar”, en aquests poemes, mentre que les “Cinc endreces” tenen com a base els treballs d'altres artistes. Són endreces dirigides a tres músics —Joan Guinjoan, Lluís Casals, David Liebman—, una al poeta Màrius Torres i una altra a l'artista visual Alícia Casadesús.

A “Abendlied”, endreça a Màrius Torres, el poeta recorda per què escriuen els poetes i per què llegeixen els lectors; per parlar amb els que ho han fet abans, per fer el món més amable.

has escrit, exactament, allò que jo sempre hauria volgut escriure
d'ençà que vaig llegir-te per primer cop. quan jo tot just era un
jove que descobria la poesia i el desig interior d'esdevenir poeta.
no em cansa, llegir-te i tornar-te a llegir.
sempre em sembla que començo de bell nou.

SELECCIÓ DE POEMES ANY 2021

Gemma Medina

CONVERSES QUE VAIG TENIR AMB LA MAISIE AL PUB DESPRÉS D'UN DELS SEUS CONCERTS:

I.

No podem ser tots viatjants
que rodolen pel món, lliscant-hi per sobre.
Algú s'ha de quedar aquí, dic jo,
per si venen viatgers d'altres bandes.
Perquè puguin concloure: «La gent d'allà és així,
la gent d'allà fa això».
Algú els haurà d'obrir la porta.
Caldrà una persona local que surti a les fotos.
Un avi assegut a un banc
a qui poder demanar una indicació.
Algú que faci de borratxo del poble.
Un que es cuidi del camp, un que mogui les barques...
Un que es dediqui a enyorar aquells que marxen,
que els rebi, quan tornin, amb un plat de sopa,
i uns quants que mantinguin surant sempre en l'aire
l'herència dels noms que tenim per les coses.

Roser Bastida
Fauna autòctona (poemes d'Ullapool)
Documents Documenta

LLEBRER

L'horitzó de la plana és l'astre
que desemboira el fred del pit.
Alè i ranera, envit. Desertes
de tanta flama aixoplugada
i vas dels pous als grans desigs.
El vent, però, defuig l'espera.

Quin risc, quin plany, quina fal·lera
separa el càlcul de la fe?

El sol fa via pel carrer,
la lluna el ple que el vespre atia.
S'esfuma l'any, cavalca el dia.
I el nostre cor és un llebrer.

Lluís Calvo
Fulgor
Llibres del Segle

EL DEL METEORIT

I el dia que venia la fi del món jo em vaig abraçar a l'espígol;
i sonaven sirenes, recorde que sonaven sirenes
les nuclears, les de guerra, les del carrefour express, totes.
I la gent espaordida més pel soroll que per l'apocalipsi
s'aferrava les orelles, s'hi posava els dits els punys els colzes
i s'arraulien amb si mateixos i ja no recordaven ni fills ni objectes
de valor.

I va vindre el meteorit i la gent ni se'n va assabentar, que eren
recargolats en terra fets un bolic per no sentir les sirenes
i clar, no van sentir el colp, ni l'esclat, ni l'ardor
i milers d'anys després seríem els fòssils d'un Vesuvi sideral
i ho explicaria la ciència històrica, o no ho sé, no ho veuré, però
mai entendrien per què la gent tenia els braços dins les orelles
i jo moria abraçada a un espígol.

Alba Camarasa
Corpus
Adia Edicions

[...] que ser i anar
lliure et por dur
fins al guapíssim
estat de quan
no hi ha res teu
i per tant pots
agafar, pendre
i fer servir,

que s'ha acabat
el remenar
la merda que altres
vulguin llençar

per si hi quedés
un tall de tall,
aquesta història
ja ha durat prou,
t
tothom dinar
pot amb tothom,
diu: vine a taula,
agafa el got

i plat i seu
i ara aquí ve
això d'en roure
de «som-hi, que

n'hi ha per tots
i en sobrarà»
que és la divisa
número u.

I mentrestant
una que ha estat
com capficada
ara alça el cap,

mira al voltant,
s'aixeca, es treu
de la butxaca el ganivet

i obre el meló,
i el va tallant
tot a tallades,
i reparteix,

i va dient:
pren tu aquest tros
perquè no hi hagi
més dictadors

aquí i enlloc.
I tu el teu i
que sense normes
tot giri fi

i sense lleis,
tot de vritat.
I té tu aquesta
perquè estiguem

bé, pel camí.
I a tu per tal
que viure lliure
no faci por [...]

Enric Casasses
Soliloquis de nyigui-nyogui
Edicions 62

TOMBES

Amb esforç donaràs a llum els fills
i en una llar t'arrelarà el romanent d'esperança.
La millor camisa de dormir, per a l'hospital,
i la vaixella, pagada a terminis, per a les visites.
Dones i homes coneixen el mateix de la mort
però elles en saben més de tombes.

Teresa Colom

El cementiri de les matrioixques
Edicions Proa

És a partir de moltes llunes de les moltes nits i del deliri de les hores i del deliri dels cossos —les hores de la verticalitat i la delinqüència— que el desig de ser és un far encès. I el lladre que roba guants perduts no abaixa la guàrdia i buida d'arena tots els rellotges. Sense aclucar l'ull, mirant de tenir les ales ben netes. I el cel, sense cap núvol i ple d'estels, per si de cas. I encara que avui sigui de dia, la nit sempre mana més i manen més els lladres, perquè els lladres són amos de tot el que no és de ningú. No, no té límits l'horitzó. I per això —i només per això— és de qui se'l mira, però la vertical és de qui la busca i qui la busca sempre la troba. Habitants de la muntanya punxeguda, fondistes que corren contra els vents, sargidors d'infinites, miradors, oïdors, sentidors. Perquè els qui manen l'instant, amen també el vol ben lliure de la bèstia més extrema. La bèstia que delira —sí— perquè no s'ha entestat a fer-se entendre ni que sigui en silenci. Cada pell és carcassa d'un misteri o tres o més. Silenci per fanfara. És la festa interior. El buit que espera ser. O dir callant tots els paisatges ets tu.

Meritxell Cucurella-Jorba

Verticalitat i delinqüència
Editorial Fonoll

El sol, les teves mans colrades, fortes,
damunt la pedra de la llinda; el sol,
aquest silenci que entra a casa, es dol:
no té la teva veu rere les portes.

Després de cada dia que t'emportes,
una mica de dia arrenca el vol:
la llum, quan diu les coses, fa un revolt;
feixucs, només te'n som les ombres tortes.

I mentre cau el crepuscle de bronze
sota una deixa de cel que s'enfonsa,
sabem que el temps no es perd, que tu el reculls:

vessant de fosca al fons, com una platja,
el món encara porta per llinatge
el blau d'haver estat vist amb els teus ulls.

Carles Dachs
Vent a la mà
Edicions 62

SENSE RETOP

Variació sobre un tema de Joan Brossa

També soc naufrag entremig de festes
i la paraula em dona tanta feina
que ja no reconec dies de festes
quan la ment els vol tots per a la feina.
Als sacerdots del ritu no els faig festes
per no impedir-los la sagrada feina,
i no m'aturaré ni passat festes
a deixar-los tastar fruita de feina.
No escolto res sinó el parlar dels arbres
i, com ells, clavo arrels endins la terra
o, com ells, enraono amb altres arbres
que barregen les sabes sota terra.
Els ocells més s'estimen obres d'arbres
que no fastos de festes ran de terra.

Miquel Desclot
Despertar-me quan no dormo
Edicions Proa

esgarrapes la roca
amb unghes i amb ullals
i no en treus res que expressi
el tens i erecte impuls
l'al·lucinada força
que et mou enllà de tu
només gemecs i crits
de l'animal que parla
insisteix continua
esgarrapant la roca
bussejant en el buit
cranant la pell de l'aire.

Josep-Anton Fernàndez

L'animal que parla
Edicions 62

CLÍTORIS

magrana muda,
magrana tèbia,
magrana eixuta.
esquellerinc
escardalenc
callant pels plecs,
patriarcat.
com la cesura
a l'entreuix
d'un vers perfecte.
com la sordina
que esbrava un vi
esvalotat
clamant escàndol.
i quanta dermis
entotsolada
sota les calces.
digueu-li el nom.
deu-li el megàfon,
i el grill nocturn
farà ric-ric.

Laura G. Ortensi

matar la mare
Editorial Fonoll

UNA FONT

Tornar, amb l'ànima eriçada, a l'origen,
allà on sembla que tot començava
com si mai no hi hagués hagut món.
Olorar el record dels dies perduts
i desvetllar-los per adonar-te que
sota la clova de la memòria i dus,
encara, el tacte d'uns ulls a la pell
i una llàgrima que et regalima la galta
fins a trobar els plecs dels llavis i el bes,
la força intangible d'un bes que et somriu.
Tornar allà on vam ser nens i sentir
la carnadura de les veus i un fil de font
que torna a ser font d'aigua que tremola.

Ricard Garcia
La llum més alta
Edicions del Buc

POEMA DE LA FI II

L'amor també era això: un recer
en la intempèrie i totes les ventades, després.
Descompartir —que vol dir trencar—,
i trobar-nos per desfer el cabdell,
i separar-nos per refer el cabdell
sota el cel rovellat de tant mirar-lo.
Cosir la nit i descosir-la de dia.
No embastar la vida: desbotonar-la.
La vida —lloc on es fa impossible viure.
L'amor —lloc on es fa impossible estimar.
Cremar-se les mans amb la neu tan freda
que fa gruix davant de la sortida,
i tancar les portes de l'infern i esperar
que n'hi hagi prou i que es perdi
la malura pels camins enrevessats.
Obrir-les després d'enyor de flamarada
i cridar la paraula *vida*, la paraula *amor*,
i esperar sempre, sempre esperar que faci eco
a les sales buides de l'infern que has tornat a obrir.
Ser anterior a les paraules, i desaparèixer
rere l'engolida d'una pastilla que et retorna,
com una falla, al principi, a un nou recer,
a un altre indret desconegut, amb les mateixes
ventades que l'enfonsen: l'amor.

Pol Guasch
La part del foc
Viena Edicions

ANIMAL DE BOSC

Nor dread nor hope attend	Ni temor ni esperança assisteixen
A dying animal;	un animal moribund;
A man awaits his end	un home sent acostar-se el seu final
Dreading and hoping all.	tement i esperant-ho tot.
[...]	[...]
Man has created death.	L'home ha creat la mort.
<i>(Death, W.B. Yeats)</i>	<i>(Mort, W.B. Yeats)</i>

Penso, sobre la mort, que el més exacte
és el que Yeats va escriure: l'hem creada nosaltres.
Nostres són tota mena de dalles i esquelets,
de resurreccions i paradisos.
Vaig coneixent millor cada vegada
el bosc interior on un acaba sol
i amb un convenciment:
comprendre és l'únic que ennobleix.
Perquè la poesia és, per a qui l'escriu,
aprendre a escriure's ell mateix.
Per a qui la llegeix és aprendre a llegir-se.

Joan Margarit
Animal de bosc
Edicions Proa

Habitar la pausa,
l'espera,
l'equidistància efímera
del compàs exacte,
del cronòmetre emmudit.
La respiració inerta de la màscara.
Exhaurir el recompte estèril
entre un segon i un altre.
Administrar la dosi justa.
A contratemps,
esquerra mà,
enverinats,
febrosos,
a l'aguait,
a la trinxera.

Joan-Tomàs Martínez Grimalt
Epigramari
Adia Edicions

LA CARN VOL VOLAR

Enyorament, anuig, dol e desir
m'an dat asaut des que'm partí de vós,
tant fort que ja res no'm pot abellir,
e tot quant vey plasent m'és anujós.

JORDI DE SANT JORDI

No temis que m'esglai del parany
d'un vers antic caçat assus-suaquí
em colg dins les paraules
sembr saliva en terrossos
faig operacions de vidència
i invidència faig de tot
perquè la cosa no és el mot
Eixa carn desfeta vol volar
cerca el trampolí d'una xapeta
i l'arma s'atterra per l'ardor mateix
que empeny la ruïna de l'atzar
s'atura el vers la vida i el contar

Biel Mesquida

Carpe momentum
Jardins de Samarcanda

BESA'M AMB BESOS DE LA TEVA BOCA

Besa'm amb besos de la teva boca.
Sigui dins les teves paraules, blat dins el pa,
sigui llevat del blat del pa de les teves paraules.
Em drexi la teva saliva fins a les torres de l'univers,
fins on l'oreneta de la llum s'emporta l'ull.
Besa'm amb besos de la teva ànima feta saliva,
feta papil·la, feta cèl·lula sensorial, feta meva.
Proclama'm la meretriu dels teus besos.
Proclama'm l'hereva de la teva carnalitat més alta.
Besa'm amb besos despullats de Tu i de Mí,
amb besos del somriure, amb besos de la llàgrima.
Que reposin dins meu la pau i la guerra, immòbils.
Besa'm amb la teva mort eterna, amb el pètal de la teva mort.
Desfulli jo tota la flor dels teus llavis, primavera.
Besa'm amb besos de la teva boca.

Dolors Miquel

Sutura
Pagès editors

Les quatre coses que creies que sabies. I aquella poca llum que vas poder desar quan ella va parlar i va callar. Queies a plom des del terrat, però enmig del vertigen, sense fer res, ella et dreçava i se t'enduia. Encara caus ara lentíssim entre volves de pols blava. La megafonia de la Meridiana reprèn la rutina dels avisos de la jornada que emergeixen d'un cabal imperceptible de música subliminal. L'alba s'amaga sota la llera del lentíssim desglaç de l'estelada. Encara no hi són ni els gats, al carrer.

glaça el fanal
la glassa: quan s'enlaira
la matinada

Manel Ollé
Un grapat de pedres d'aigua
La Breu Edicions

I

Vell xiprer que t'escapces
en negror vulnerada,
nit sobre nit del teu dolor gebrat:
on has llançat l'aixada del teu signe?,
fins quan seràs mudança del silenci?
Camino la teva ombra desolada,
trepitjo els gàlbuls ara oberts per l'aire,
segrego verda soledat callada.
Per tu i per mi, l'atzar fou trena amarga.

Susanna Rafart
D'una sola branca
Edicions Proa

REINA DE RATES

tot està consumat sense revolta.

JOSEP GRAU I JOFRE

no va ser un dia bo per a ningú.
a les set clarejava amb la llum verda
i vam sortir al carrer. havia fet sol tota la nit.
havia passat de tot i seguíem
intactes
nuades.

tantes vegades havíem dit   o jo
que la ratera s'havia fet petita
no sabíem com anomenar-la...
ja seria molt
si aconseguíssim adormir-nos sense fer fressa
però el món era a dalt de tot
girant amb una violència familiar.

1 de gener del 2020

Raquel Santanera
Reina de rates
Pagès editors

35.

Aprofita, diu el vent,
tu te'n vas i ja no tornes.
Un festí boig i present;
passatgers, són els insomnes
—obre el cor, calla la ment.
L'univers sempre fa sornes
amb els termes coincidents.

Oriol Sauleda
Llumeneres
Documents Documenta

TORN DE NIT

Dorms i, ni adormit, el crim
no para. Et miro, em sé
distreta i, ni adormits, el crim
no para. Encara menys
si et busco demanant-te
que no paris. I no para i
no s'atura, ni de nit, la roda
oscada.

Dorms. Rondina
un motoret endins de mi.
Endins de tu. I la roda
oscada de la nit: el crim
no para. El crim treballa.
Mira'm. Dic: t'estimo molt
sincera i ni estimant-te
no s'atura, ni de nit, la roda
oscada:

Dorm. Dorms
però, ni adormit, el crim
no para: el fum, la màquina.
Somnàmbuls som ferralla.
Som la roda assalariada i
tu, adormit, devora mi
ets un pulmó i vas respirant-la i
no s'atura, ni de nit, la roda
oscada.

Dorms. Dormo i
veig, pertot, que el crim
no para. Lenta i vegeta hi ha
una malura subterrània. Tot
ho infecta un engranatge: el crim
no para. El crim treballa i
no s'atura, mai de nit, la roda
oscada.

Maria Sevilla
Plastilina
Editorial Fonoll

PARLAMENT, 54

Sense motiu, venia la tristesa.
La branca d'aquest arbre ha reverdit.
Plàtan del meu balcó, ¿d'on l'has apresada
Aquesta verdor immensa com un crit?

Vindrà altre cop l'ocell a la barana
Aquest matí cruel d'abril.
Hi ha una vida sense ales, sense gana.
La veu es torna prima com un fil.

La meua voluntat no sap renéixer.
Prefereix l'ombra d'aquest arbre dens.
La vull abandonar i no em deixa.
El crit del verd és tan immens.

Adrià Targa
Canviar de cel
Editorial Fonoll

Sobre l'espill de la cambra de bany,
un baf d'alè. El neteges amb els dits.
La tovallola sostinguda per un colze.
La corba que busca l'exacta pluja
de cabells sobre el buit, per pentinar-los:
els panxells tesos. Els reülls sotjant
com et queda, les mans que un pit aixequen
per eixugar-ne les obagues. El vestit.

Arribo jo,
que ho desfaré amb la fúria dels llords,
que et cobriré de bava, cridaré,
gemegaré malnoms d'animalets
per fer-te riure, intentaré
les més ocultes pessigolles.

Anònim, retornat al fang,
deixaré que m'albiris tal com sóc.
Tancaré els ulls.

Joan Todó
La vista als dits
La Breu Edicions

SUMARI

JOCS FLORALS DE BARCELONA 2022

- 5 **Bases**
Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022
- 7 **Obres presentades**
- 11 **Acta dels mantenidors**
Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022
- 12 **Valoració del president dels mantenidors**
Antoni Clapés
- 16 **Glossa**
Gonzalo Hermo
- 21 **Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2022**
A través de Glòria Coll Domingo
- 32 **Referència històrica**
Sobre Gabriel Ferrater. Marina Porrás
- 36 **Balanç poètic 2021**
D'aquelles noces, aquests confits. Gemma Medina
- 69 **Selecció de poemes any 2021**
Gemma Medina

JOCS FLORALS
DE BARCELONA
2022

Ajuntament
de Barcelona